Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ.
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 290 (16813) | 1984 оной декабриин 19, среда | Сэн 3 мүнгэн.

МАЛ АЖАЛ — онсо тўхала hалбари

ЯМАРШЬЕ САГТА — ЕХЭ hҮ

Хэнэйшье мэдэhээр, мал ажалай алишье hалбарида саг үргэлжын анхарал хандуулха хэрэгтэй ааб даа. Гэбэшье hаалиин фермэнүүдтэ жэлэй бүхы сагта эгээл ехэ халуун анхарал хандуулан, hаалишадай ажал хэрэгтэ үдэр бүхэндэ hаналаа табижа байха шухала. Тэрэнэй ашаар лэ үбэл зуншье, хабар намаршье hүн ехэ hаагдаха байна ха юм.

Манай совхоздо hү hаалиин хоёр томохон фермэ бии юм. Бидэ hара бүхэндэ үйлэдбэриин дүнгүүдые согсолхоёо, фермэнүүдтэ сутлаа үнгэргэжэ, тэндэ ажалай эмхидхэл, журам тухай дэлгэрэнтыгээр хөөрэлдэдэг, илангаяа бии байhан дутагдалнууд, шиидхэгдээгүй асуудалнууд тухай сэхэ рууинь хэлсэдэг, тэдэнние усадхаха тодорхой хэмжээнүүдые хараалдагбди. Энээнhээ гадна, ажахын, отделениин хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд үдэр бүри шахуу фермэнүүдтэ ябажа байдаг заншалтай.

Ингэжэ жэлэй дүрбэн сагта hү hаалида али бүхы анхарал хандуулжа байhанаймнай, hаалишад, малшадай оролдоhоной ашаар сагаан эдеэн яhала ехэ абтана гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, байгша ондо ажахын хоёр фермэ бүхыдэнь 10.6 мянган центнер hү haaха, тэрэнэй 9000 центнер сагаан эдеэ гүрэндэ худалдаха түсэбтэй hаа, үнгэрэгшэ ноябриин hүүл багаар энэ түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ, мүнөө тоhоной заводто 9120 үлүүтэй центнер hүн тушаагдаад байна.

Ажахы доторөө Дулаанай фермэ эгээл ехэ hү hаажа, түсэбөө, социалис уялгаяа эрхимээр дүүргэбэ. Залуу мэргэжэлтэ В. Д. Мункуевай хүтэлбэрилдэг тус коллектив байгша ондо түсэбэйнгөө ёhoop 3200 центнер hү гүрэндэ худалдаха аад, тэрэнээ ноябриин арбаадаар дүүргэhэн юм. hаяшаг эдэнэр hү haaха жэлэйнгээ түсэбыешье амжалтатайгаар бэелүүлбэ.

Эндэ 11 hаалишад хүдэлдэг. Тэдэнэй олонхинь дүршэл шадабари ехэтэй, үнэн шударгы хүнүүд юм. Жэшээлхэдэ, О. Н. Майорова, Н. Ж. Тумуреева, В. С. Ануева, А. С. Амараева гэгшэд өөhэдөө hайнаар хүдэлжэ, hү ехээр haaхын түлөө үдэр бүри оролдон ябахаhаа гадна, хажуудаа ажалладаг нүхэдтөө hайн hайхан жэшээ харуулжа, урагшань дуудажа ябадаг. Жэлэй эхинhээ хойшо фермын түрүү hаалишад тус тустаа үнеэн бүриhөө 2450—2500 жүрэтэр килограмм hү hаагаад, хубиингаа жэлэй даабаринуудые болзорhоонь хоёр hараар урид дүүргээд байнхай.

Оймороой фермэдэшье ажалша бэрхэ hаалишад үсөөн бэшэ. Эндэхи түрүү hаалишан Т. И. Горбунова жэлэй эхинhээ хойшо үнеэн бүриhөө 2550 гаран килограмм hү абаад, коллектив доторoo мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Мүн В. П. Нелюбина, В. В. Казакова, К. Н. Черниговская гэгшэд тэрээнhээ ехэ гээгдэнэгүй.

Даб дээрэ тооложо үзэхэдэ, ажахын хоёр фермын hү haaха түсэбүүдээ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ байhанайнь ашаар совхоз сагаан эдеэ гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ даабарие энэ hарын эсэс болотор 640 центнерээр үлүүлхэ аргатай байна.

Тэрэшэлэн энэ жэлдэ үнеэдэй hубайралга эрид хороогдоо. Хэрбээ үнгэрhэн жэлэй 11 hарада совхоз дотор 495 тугал абтаад байhан hаа, мүнөө фермэнүүдтэ хамта 570 тугал томо болгогдожо байна.

Сэхыень хэлэхэдэ, манай фермэнүүдэй байра байдал эрхим hайн гэхын аргагүй. Үнеэдэй, тугалнуудайшье хашаанууд хуушараа. Досоонь өөдтэй оньhожоруулгашье үгы. Илангаяа тэжээл буйлуулха цехүүднай муушаг. Иимэ эрхэ байдалда фермэнүүдэй коллективүүд ажахынгаа туhаламжаар зунnamarай үедэ байра байдалаа hайнаар заhабарилха хэрэгтэ айхабтар ехэ анхарал хандуулжа, оролдолго hайса гаргаhанай ашаар лэ мүнөө үбэлжэлгые муу бэшээр үнгэргэжэ, шанга хүйтэнэйшье үедэ hү горитой hааhа байна бшуу. Тусхайлан хэлэбэл, намартаа барилгашадай хүсөөр малай байранууд соохи шэбхэ сэбэрлэхэ оньhон түхеэрэлгэ, электрын элшэ дамжуулха утаhанууд, хуу шэнэлэгдэhэн, байранууд соохи эхүүн агаарые сэбэрлэхэ нэмэлтэ сорго хоолойнууд табигдаhан юм.

Энээнhээ гадна, hаалишад, малшаднай урдахи харюусалгаяа гүйсэд ойлгожо, жэлэй ямаршье сагта нэгэ жэгдэ оролдосотойгоор хүдэлнэ гэжэ үшөө дахин онсолон тэмдэглэхээр. Жэшээнь, үнгэрhэн зун-намарай үедэшье фермэнүүд үнеэдээ үдэр hүнигүй адуулхынгаа хажуугаар, тэдэндээ нэмэлтэ ногоон тэжээл горитойгоор эдюулдэг байгаа. Энэ талаар Оймороой дунда hургуулиин ахалагша классуудай hурагшад илангаяа түбэй фермынхидтэ ехэхэн туhа хүргөө. Тэдэнэр зунай үедэ ээлжээтэ амаралтадаа гараhан hаалишадые hэлгэдэг, малай эдихэ ногоо сабшажа зөөдэг бэлэй.

Үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүридэ үдэрэй 4 килограмм хэршэгдэhэн үбhэн, 20 килограмм силос, 1 килограмм талха таряанай зүйл эдюулэгдэнэ. Иимэ тэжээл эдиhэн үнеэдhээ тус бүриhөөнь үдэрэй 6,5—7 килограмм hүн абтана. Энээнhээ үшөөшье ехэ hүн hаагдаха аргатай байгаа.

Мүнөө малайнгаа харууhа, тэжээлые үшөөл hайнаар эмхидхэжэ, ажалай журам бүри шангадхан, коллективүүдтэ социалис мүрысөө ашаг үрэтэйгөөр дэлгэрүүлээд, абаhан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө оролдонобди.

В. БУЯНОВ,
Кабанскын районой Оймороой совхозой ахамад зоотехник.

ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭГДЭЭ

Манай Хиинлэнэй hүнэй фермын коллектив байгша ондо 2900 центнер сагаан эдеэ үйлэдбэрилхэ түсэбтэй юм. Энэ даабаряа бидэнэр декабриин 10-да дүүргэhэн тухайгаа мэдээсээ hэмди. Түсэбтэ даабари амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ түрүү hаалишад А. И. Суслова, Г. И. Медведева гэгшэд горитойхон хубитаяа оруулаа. Тэдэнэр жэлэйнгээ түсэбые үшөө октябриин hүүлээр дүүргээ hэн.

Фермымнай коллективтэ залуушуул олон. Комсомолшууд Александра Колесникова, Лидия Малахова, Наталья Колесникова гэгшэд мүн лэ жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ, үетэн нүхэдтөө шэн зоригто ажалай ёhотой жэшээ харуулна.

Мүнөө үедэ бидэ үдэртөө 960 килограмм hү hаанабди. Үнеэднай тугаллажа эхилэнхэй. Саашадаа hү hаалиимнай дээшэлхэнь лабтай.

Манай hаалишад фермынгээ дэргэдэхи улаан булан hайнаар түхеэрэнхэй. Фермые даагша, агитатор Михаил Егорович Малахов хүдэлмэриин арбан үдэрэй дүнгүүдые согсолдог, hонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг юм. Мүн эндэ мүрысөөндэ илагшадай хүндэдэ дайшалхы хуудаhанууд гаргагдадаг.

Коллективэймнай гэшүүд малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэжэ, түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые болзорhоонь урид бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлнэ.

Л. СОБЕННИКОВА,
Оронгын совхозой Хиинлэнэй фермын тоо бүридхэгшэ.

ГҮҮН БҮРИhӨӨ УНАГАН

Жэл бүри Түнхэнэй районой «Маяк» колхозой ахалагша адуушан Ж. Е. Зарбуев иимэ дүн туйладаг юм. Тэрэнэй даадаг коллектив ажахынгаа адуун hүрэгые олошоруулха талаар нилээд габьяатай болонхой. Жап Ешеевич адуу моридто ехэл дуратай, залуу наhатайhаа адуушанаар хүдэлдэг хүн.

Байгша ондо тус бригадын гэшүүд хамтын подрядай гурнмаар ажаллажа, баhал амжалта туйлаа. Бригада гүүн бүриhөө унага абажа түлжүүлhэн байна. Ингэжэ тэдэнэр бүхыдөө 139 унага абаад, гарза хоролтогүйгөөр томо болгоо.

Ж. Е. Зарбуевай хүтэлбэри доро табан адуушан 560 толгой адуун hүрэг харууhалдаг юм. Эдэнэр үнгэрhэн зунай элдин hайхан сагые зүбөөр хэрэглэhэндээ, адуу моридойнгоо, абаhан унагадайнгаа шэгнүүрые нилээд нэмээжэ шадаhан байна. Октябрь hарын эхеэр колхозой адуун үбэлжөөндөө бусажа ерээд, мүнөө үбэлэй рационд оруулагдаад байна.

Колхозой правлениин, зооветеринарна мэргэжэлтэдэй шухала hалбарида анхаралаа хандуулжа байдагынь хүн бүхэндэ элитэ. Адуун hүрэг үсхэбэрилхэдэ тэрэнэй ажахыда аша туhатай байhыень ойлгоhон адуушад амжалта туйлахал ёhoopoo туйлана.

И. ФЕДОРОВ.

ҮҮСХЭЛ ГАРГАhАН РАЙОНДО

ЭРХИМ ШАНАРТАЙГААР ЗАhАБАРИЛНА

Хориин районой «Сельхозтехника» нэгэдэлэй мастерскойнууд соо ороходомнай, хүлгөөтэйхэн ажал хүнхинэжэ байгаа hэн. Оньhон техникын, алха балтын сууряан hонороор зэдэлнэ. Шагнажа байхада, шэнхинээтэ хүдэлмэриин шэн габьяа магтажа байhаншуу.

Тракторай двигательнүүдые заhабарилдаг мастерской соо нэгэдэлэй ахамад инженер Бато Цыренович Цыреновтэй уулзажа хөөрэлдэбэбди.

— Эндэ мүнөө «К-700», «Т-150» гэдэг томо хүсэтэ тракторнуудай, тарям хуряалгын комбайнуудай двигательнүүд заhабарилагдажа байна. Үнгэрhэн гурбан кварталай туршада тракторай 31, opooho хуряалгын 6, силос хуряалгын комбайнай 4 двигатель заhабарилагдаа. Илангаяа эндэ слесарь Владимир Гомбоев, электрик Алексей Куштуков, моторист Александр Фищук, түмэршэ дархан Илья Лобанов гэгшэд hайнаар хүдэлнэ, — гэжэ Бато Цыренович хөөрөөгөө захалаад, тракторай двигателиин хажууда хүдэлжэ байhан хүн тээшэ эрьежэ:

— Манай Илья Иванович Лобановтай танилсагты. Предприятиимнай ажалай ветерануудай нэгэн. Үндэр наhатай болошо, амаралтада гараhаншье hаа, хуушанайнгаа танил ажалые орхёогүй, баян дүй дүршэлөө залуушуулда шадабаритайгаар дамжуулдаг хүн юм, — гээд манине танилсуулба.

— Намайе магтаhанай үлүү. Зүгөөр мэдэхэ, шадаха юумэндээ залуушуулые заатагүй hургаха гэжэ хододоо оролдогшоб, — гээд Илья Иванович хэлэхэ юм.

Мүн слесарь В. П. Гомбоевтой уулзажа хөөрэлдөөбди. Энэ нүхэрнай «алтан гартай» хүн юм. Мүнөө тэрэ слесарь тушаалтай ажаллана. Урдань мотористоопшье, трактористаапшье хүдэлhэн байха. Харин Владимир Пурбуевич hүүлэй арба гаран жэлэй туршада слесарээр хүдэлнэ. Энэ хүнгэн бэшэ харюусалгата даабаряа хэзээдэшье hайнаар, үндэр сэгнэлтэтэйгээр хэдэг юм.

Нюргаар үндэршэг, хирбэ hахалтай, шаб гэмэ шандааhалиг бэетэй моторист Александр Фищугтай комбайнуудай цех соо уулзажа, ажал хүдэлмэреэрнь hонирхобобди.

Энэ цехэй хүдэлмэрилэгшэд hара бүри ехэл hайнаар хүдэлжэ, түсэбтэ даабарияа ходол үлүүлэн дүүргэдэг. Ингэжэ тэдэнэр түрэл предприятиингаа уялгата даабарие уридшалан дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа бага бэшээр оруулдаг гэжэ моторист А. Фищук, электрик Э. Ловцов гэгшэдтэй хөөрэлдэхэдөө мэдэжэ абабаб.

— Манай Хориин районой совхозуудай «Сельхозтехника», «Сельхозхимия» нэгэдэлнүүдэй, үhанай ажахын эмхинүүдэй механизаторнуудай хүдэлмэрилэгшэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй социалис уялгануудые КПСС-эй обком, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, облпрофсовет хаража үзөөд, үүсхэлыемнай hайшаан дэмжэhэн байна, — гэжэ «Сельхозтехника» нэгэдэлые эрхилэгшэ Ю. В. Белоусов хэлэнэ.

— Газарай хүрьhэ элдүүрилхэ, тарилга хэхэ техникэеэ апрелиин 1 болотор эрхим шанартайгаар заhабарилаад, opooho тарянай комбайнуудай 65 процентhээ үсөөн бэшыень бэлэн болгохоор хараалнабди. Гэхэтэй хамта, Хасууртын, Үдын совхозуудай комбайнууд бүхыдөө заhабарилагдажа дүүргэгдэхэ юм. Энэ бусад зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ манай коллектив хубитаяа горитойхоноор оруулха зорилготой.

Мүнөө районой «Сельхозтехника» нэгэдэлэй коллективэй гэшүүд хүсэтэй, бүтээсэ ехэтэй «К-700», «Т-150» түхэлэй тракторнуудые заhабарилха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулна. Тиимэhээ томо хүсэтэ тракторнуудай двигательнүүдые заhабарилха хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдана. Тингэжэ түсэбөөр хараалагдаhан хүдэлмэриин хаhа болзор соогоо hайн шанартайгаар хэгдэхэ байhаниинь мэдээжэ. Гэхэтэй хамта районой «Сельхозтехника» нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэд узел, агрегадуудые заhабарилха, элэжэ муудаhан детальнүүдые hэргээжэ, хуушан түхэлдэнь оруулха хүдэлмэри эмхидхэн ябуулха талаар бии байгаа арга боломжонуудаа гүйсэд hайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглан хэрэглэхэ талаар горитойхон хэмжээнүүдые абажа байнхай.

Г. БАДМАЕВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: моторист Александр Фищук; слесарь Владимир Гомбоев ажалдаа.

Ф. АГИЛЬДИНАЙ фото.

К. У. ЧЕРНЕНКО МЕНГИСТУ ХАЙЛЕ МАРИАМТАЙ ХӨӨРЭЛДЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. У. Черненко Эфиопиин Хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гай Генеральна секретарь, Социалис Эфиопиин Саг зуурын Сэрэгэй захиргаанай Соведэй Түрүүлэгшэ Менгисту Хайле Мариамтай декабриин 17-до уулзаба.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев уулзалгада хабаадалсаhан байгаа.

Совет-эфиопиин харилсаанай, Африкадахи байдалай зарим асуудалнуудаар, мүн хоёр талые hонирхуулhан уласхоорондын бусад хэдэн асуудалнуудаар хөөрэлдөөнэй үедэ hанамжануудаа үрэ түгэсөөр халан абалсаhан байна. СССР-эй ба Социалис Эфиопиин хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон тухай договороор батадхаhан совет-эфиопиин олон янзын харилсаанай амжалтатайгаар хүгжэлгэдэ сэдьхэлээ ханажа байhанаа мэдүүлбэд.

Удаан саг соо ган гасуур болоhонhoo уламжалан, Эфиопиин хүн зондо ехэ бэрхэшээл түбэгүүдэй ушаржа байhыечь совет хүнүүд hанаагаа зобонгёор угтаба. Тиин арга шадалаараа туhаламжа, дэмжэлгэ үзүүлхые оролдоно гэжэ К. У. Черненко тэмдэглээ. Ган гасуурай хойшолонгуудые усадхан зайсуулха талаар шэглүүлэгдэhэн Эфиопиин правительствын шиидхэхы ябуулгануудта үндэр сэгнэлтэ үгтэбэ. Сагай уларилай хойшолонгуудhаа ехэ хохидолдо ороhон Эфиопиин хүнүүдтэ үнэн зүрхэнэй туhаламжа саг дары үзүүлhэнэйнь түлөө Эфиопиин арадай болон хүтэлбэриин үмэнhөө Менгисту Хайле Мариам Советскэ Союзай правительстваада, арад зондо гүнзэгы сэдьхэлhээ баяр баясхалан хүргэбэ.

Байгша оной сентябрь hарада болоhон тэрэнэй учредительнэ съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар Эфиопиин Хүдэлмэришэнэй партиин бэелүүлжэ байhан ажал ябуулга тухай Менгисту Хайле Мариам мэдээсээ. Научна социализмын суртал hургаалнуудые хүтэлбэри болгодог Эфиопиин Хүдэлмэришэнэй партиие байгуулга Эфиопиин революциие хүгжөөлгэдэ шэнэ шата болоhон, гансал Эфиопидо бэшэ, харин Африкын бүхы түрүү үзэлтэй хүсэнүүдтэ, уласхоорондын революционно хүдэлөөндэ шухала үйлэ хэрэг болоhон байна гэжэ К. У. Черненко тэмдэглээ. КПСС-эй болон Эфиопиин Хүдэлмэришэнэй партиин хани барисаанай холбоон шухала удха шанартай гэжэ онсолон тэмдэглэхэ зуураа, тэрэниие саашадань хүгжөөхые хүсэжэ байhанаа хоёр тала мэдүүлбэ.

Хоёр ороной хоорондохи экономическа ба худалдаа наймаанай харилсаанай бэхижэжэ байhаниинь тон шухала удха шанартай гэжэ К. У. Черненко, Менгисту Хайле Мариам үндэрөөр сэгнээ. СССР-эй болон Эфиопиин хоорондохи экономическа харилсаанай удаан болзорой программые 1984 оной сентябрь hарада баталалга эдэ харилсаае хүгжөөлгэдэ шухала шата болоо.

К. У. Черненко, Менгисту Хайле Мариам уласхоорондын байдалай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэдээ, мүнөө үеын шухалын шухала асуудалнуудаар Советскэ Союзай ба Эфиопиин хараа бодол нэгэн адли байна гэжэ баталбад. Дэлхэйе зээрхэн зонхилхо, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые үргэдхэхэ, бэеэ дааhан байдалтай гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсаха хараа шэглэл бэелүүлдэг США-гай зээрхэг түримхэй бүлэгөөрхидэй политикаhаа уламжалан, дэлхэй дээрэхи оршон байдал улам түгшүүрилтэй болоно гэжэ тэдэнэр hанаагаа зобожо байhанаа мэдүүлээ.

Империализмын харата ябуулгануудта харюу сохилто үгэхэ, ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха, бүгэдэ ниитын эб найрамдалые хангаха зорилготойгоор эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ, ажал ябуулгануудыень эдэбхижүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглэгдэбэ. Африка түбиие ядерна буу зэбсэггүй зоно болгожо соносхолго энэ талаар шухала удха шанартай байха юм. Замбуулинай дайдада буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргахагүй тухай, мүн ядерна буу зэбсэгүүдые хуряаха бүхы асуудалнуудаар Советскэ Союзай гаргаhан эб найрамдалта үүсхэлнүүд дэлхэйн арадуудай аша туhада харюусадаг байна. Эгээл тиимэhээ эдэ бүхы үүсхэлнүүдыень Эфиопи бүримүhэн дэмжэнэ гэжэ Менгисту Хайле Мариам мэдүүлбэ.

К. У. Черненко, Менгисту Хайле Мариам Африка түбидэхи байдалые зүбшэн хэлсээ. Африкын эрхэ сүлөөтэй болоhон оронуудай политическэ бэеэ дааhан байдалаа бэхижүүлхэдэнь, экономикоёо хүгжөөхэдэнь, империализм али бүхы аргаар haaд тойбо ушаруулхые оролдоно, Урда Африкын Республикын расистнуудые дэмжэнэ, тиигэжэ энэ түбиие политическэ ба сэрэгэй үргэн ехэ хёмороо зүришэлдөөнэй газар болгохые хүсэнэ гэжэ тэмдэглэгдээ. Бэеэ дааhан байдалтай Африкын гүрэнүүдэй нэгэдэлые бэхижүүлгэ империализмын эдэ үргэн ехэ түсэбүүдые таhалдуулха арга олгохо юм гэжэ этигэн найдажа байhанаа хөөрэлдөөндэ хабаадагшад мэдүүлбэ.

Бэеэ дааhан байдалаа, газар дайдынгаа бүрин бүтэн, хилэнүүдэйнгээ ойроо хүртэшэгүй байлгые, нэгэ нэгэнэйнгээ дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй ябадалые, газар дайдадань hанаашархаха ябадалhаа арсалгые хүндэлhэнэй үндэhөөр Африкын Зүүн хушуунда байрладаг гүрэнүүдэй хоорондохи hайн хүршэ ёhоной харилсаае гуримшуулха талаар шэглүүлэгдэhэн Эфиопиин хүсэлэл оролдолгонуудые Советскэ Союз дэмжэнэ гэжэ К. У. Черненко мэдүүлээ.

Хөөрэлдөөн хани барисаанай, үнэн зүрхэнэй, үгээ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туhалагша В. В. Шарапов хөөрэлдөөндэ хабаадалсаhан байгаа.

(ТАСС).

К. У. ЧЕРНЕНКО К. МИЯМОТОТОЙ УУЛЗАА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. У. Черненко Японой Компартиин ЦК-гай Түрүүлэгшэ К. Миямототой декабриин 17-до уулзаба. КПСС-эй болон КПЯ-гай делегацинуудай хоорондо болоhон хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдые зүбшэн хэлсэhэн байгаа. Эдэ хөөрэлдөөнүүд амжалтатайгаар дүүрэбэ гэжэ хоёр тала сэдьхэлээ ханангяар мэдүүлээ. Делегацинуудай бэлдэhэн хамтын мэдүүлгэ hайшаагдаба. Тус мэдүүлгэ хэблэлдэ толилогдохо.

КПСС-эй болон Японой Компартиин харилсаанай саашанхи үрэ түгэс хүгжэлтэдэ найдажа байhанаа К. У. Черненко, К. Миямото мэдүүлээ.

Совет талаhаа — КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд А. М. Александров, В. В. Загладин, Японой талаhаа — КПЯ-гай ЦК-гай Секретариадай түрүүлэгшэ М. Канэко, КПЯ-гай ЦК-гай Президиумэй саг үргэлжын бюрогой гэшүүн Х. Татики нүхэд ёhоной оршон байдалда үнгэрhэн уулзалгада хабаадалсаhан байгаа.

(ТАСС).

МОСКВА ЕРЭБЭ

Мальтын Республикын Премьер-Министр Д. Минтофф Совет правительствын уряалаар хани ёhоной албанай хэрэгээр декабриин 17-до Москва ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Тихонов, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко болон бусад тусхай тушаалтад аэродром дээрэ тэрэниие угтаhан байна.

(ТАСС).

...ҮДӨӨГЭЙ ...АЛШАДАЙ ...УРАЛСАЛ

...урэл парти болон арад зомнай асари ехэ зорил... шиидхэжэ байна. Энээнние СССР-эй арбан нэ... лалай Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин ма... КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой заседани дээ... К. У. Черненкын хэлэhэн үгэ доторхи тоо ба... ба тобшолол, заабаринууд гэршэлнэ. Ороной ...шленна комплексын хүгжэлтэ, Эдеэ хоолой прог... элүүлгэ партиин эсэшэ сусашагүй анхарал орол... хододоо байна. Мүнөөнэй оньhон техникээр ...ые, агропромышленна комплексын бүхы hалба... хангалга жэлhээ жэлдэ дээшэлүүлэгдэнэ. Тии... ухаанай, техникын туйлалтануудые үйлэдбэ... нэбтэрүүлгэдэ эрхим бэлэдхэлтэй мэргэжэл... низаторнууд болон малшад хэрэгтэй болоно. Ьүү... дтэ республикын олон ажахынуудта агротех... зооветеринарна hуралсалда анхарал ехээр хан... болонхой. Мүнөө эхилээд байhан hуралсалай ...публикын колхоз, совхозуудта болон бэшэ ажа... тракторнстнуудые hурган бэлдэхэ hургуули... 200 хүбүүд, басагад hуралсана. 4450 механиза... жэлээ дээшэлүүлнэ. 4900 малшад зооветери... ралсалда хабадуулагданхай. Хүдөө ажахын хү... шэдэй мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ Барга... дын, Бэшүүрэй, Түнхэнэй болон бусад районуу... хоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд ...гаар хандана. Энэ жэлдэ Зэдын райондо 134 хү... дтэ гурбадахи классай механизатор, 23 хүбүүд, хүдөөгэй механизатор гэhэн үнэмшэлгэ барюу... Гадна hургуулиин 231 hурагша мүн лэ меха... нэрэ зэргэтэй болоhон байна. Районой ажахы... Петропавловкын дүрбэдэхи СПТУ-да 200 гаран ...низаторай, хонишон-мастерай мэргэжэл шудал... ...нэй, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта... совхозто хүдөөгэйхидэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ ...уудта түрүүшын хэшээлнүүд эмхитэйгээр үнгэр... ...ротехническэ, зооветеринарна hуралсалай hур... ...ые ажахын ахалад мэргэжэлтэд хүтэлбэрилнэ. ...үхэнэй субботын үдэр ажахын механизаторнуу... ...салай үдэр гэжэ тогтоогдонхой. Зооветеринарна ...hарадаа хоёр дахин үнгэргэгдэжэ байхаар ха... юм.

...ажаhуугшадай мэргэжэл дээшэлүүлхэ талаар ...районой ажахынууд Баргажанай-Адагай ГПТУ... холбоотой. Мүнөө жэл эндэ 25 механизатор хо... ...гэжэлээ шудалжа, газо-гагнууршан гэhэн үнэм... 24 механизатор хүсэ ехэтэ К-700 түхэлэй трак... ...одохо эрхэтэй болобо. Энэ hарын эхинhээ 15 хүн ...ай мэргэжэл шудалжа захалаа.

...оной август hарада районой 46 хонишодой ха... ...айгаар долоон хоногой семинар үнгэргэгдөө юм. ...ын суута хонишод, Социалис Ажалай Герой... Б. Сундуевай, О. Э. Сангадиевагай дүй дүршэл... ...кажа, тэрэниие халан абалгада энэ семинар зо... ...hан байна.

...н совхоздо хүдөөгэйхидэй мэргэжэлээ дээшэ... ...рэгтэ анхарал хододоо хандуулагдажа байдаг. 86 механизаторнуудай 24-ниинь нэгэдэхи, 44... ...рдохи, 18-ниинь гурбадахи классай мэргэжэлтэй ...низаторнуудай мэргэжэл шадабарие дээшэ... ашаар энэ жэлдэ хабарай тарилгын, ургаса ху... хүдэлмэринүүд саг болзор соогоо, hайн шанар... ...үнгэргэгдөө.

...жэлнүүдтэ Сэлэнгын, Хурамхаанай, Түнхэнэй, ...эбэрэй районуудта малшадые болон механиза... районой амаралтын гэрнүүдтэ, профилакторн... ...лжа тэндэ амаруулдаг, мүн мэргэжэлыень дээ... hуралсал эмхидхэдэг дүршэлтэй болонхой. Ху... районой Гаарга нютагта түхеэрэгдэhэн профи... 1981—1984 онуудай үедэ хамта дээрээ 615 механизатор, мал адуулагшад, луговод амар... мэргэжэлээ дээшэлүүлhэн байха юм.

...хамта хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй мэр... ...дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зарим районуудта, ажахы... ...харал багаар хандуулагдана. Яруунын, Мухар... Хориин, Прибайкалиин, Улаан-Үдын районуудай ...совхозуудта хүдөөгэй ажалшадай hуралсал энэ ...оройтожо эхилээ. Үнгэрhэн hуралсалай жэлдэ ...районой ажахынуудта 110 механизатор бэлдэг... ...hаа, оройдоол 64 хүн hуралсаа бэлэй. Иимэр... ...дал Баунтын, Прибайкалиин, Ахын районуудта ...эн. Ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй, организацинуудай, профсоюзай, комсомолой ко... ...эй энэ хэрэгые ёhотоор эмхидхэдэггүй, хүтэлбэ... дээрэhээл мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ме... ...нүүд, малшад үсөөнөөр хабаадуулагдана, hу... программые дүүргэхэгүй ушарнууд тохёолдоно ...малшадаа энээнтэй яашье эбсэжэ болохогүй. Мүнөө ...онуудай партийна, совет болон ажахын органууд ...ахын хүдэлмэрилэгшэдэй hуралсалые тон нарин ...абаха ёhотой. Ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ, мэргэ... механизаторнуудые бэлдэхэ, малшадай мэргэжэ... ...элүүлхэ түсэбые заатагүй дүүргэхэ, hуралсагша ...hайнаар hураха арга боломжо олгохо талаар шан... табигдаха зэргэтэй. hуралсалай класс бүхэн ду... ...р, харуулан ойлгуулха стенднүүд болон бэшэ хэ... ...дээр хүсэд хангагданхай байха шухала. Механи... ...дай, малшадай hуралсалай ябаса тухай асуудал... ...тийна организацинуудай, профсоюзай, комсомо... ...нуудэй суглаанууд дээрэ саг үргэлжэ харагдажа, хэмжээнүүд дары абтаха зэргэтэй.

...ю хүдөөгэй залуушуулые техническэ мэргэжэлдэ механизаторнуудай, малшадай мэргэжэл шадаба... ...лүүлхэ hуралсал эмхидхэлгэ — бүгэдэнэй хэрэг. ...шинанүүдые, түрүү технологи, эрдэм наука болон ...ин туйлалтануудтай хододоо танилсажа, халан ...хын тула район бүхэндэ механизаторнуудай, мас... ...рилагшадай, комбайнернуудай, малшадай hурал... ...ай түрүү дүй дүршэлэй hургуулинуудые бии бол... хүрэжэ ерэнхэй. Юуб гэбэл, дээдэ классай меха... ...тудай, малшадай ажалай бүтээсэ 20—25 про... ...дээшээ гэжэ тодорхойлогдонхой. Саг үргэлжэ hу... ябаhан хүдэлмэришэд, колхознигууд эрдэм тех... туйлалтануудаар, ажалай түрүү дүй дүршэлөөр ...о, өөрынгөө ажал хүдэлмэри дээрэ хэрэглэхэ, ...хын түлөө оролдодог байха юм. ...ршэлөөр баян, мэргэжэл шадабари hайнтайл хү... ...гшэд мүнөө үеын техникын хүсэ шадалые, шэнэ ...нуудые хэрэглэжэ, ажалай үндэр бүтээсэ туйлан, ...деэ хоолой программые бэелүүлгэдэ хубитаяа ...лабтай.

...ГАЛТАДА БЭЛДЭНЭ

...орнай союзна бо... ...омито республика... ...овно Соведүүдые, ...тадуудай нютагай hунгаха hунгалта... хэгдэнэ.

19-дэ республи... ...рховно Соведүүд... кандидадуудые ...хилхэнь. Республи... ...рэнэй засагай дээ... ...уудта hунгалта үн... ...ральна hунгуулиин энээн тухай ТАСС... ...ондентнүүдтэ мэ... ...рховно Соведүүд... үнгэрэгэхэ тухай ...о хараалагдаhанай ...алтын томилогдо... ...эр арбадахи үдэр... кандидадуудые ...хилдэг. Бухы рес... ...а 1985 оной февр... ...дэ үнгэргэгдэхэөөр ...hунгалта хүрэ... ...эй үлөөд байхада ...э зэргэтэй. ...тухай Хууляар тог... ...депутадта кандида... ...жүүлгын гурим ха... ...адай этигэл най... ...уртэдэг, тэдэнэрэй ...бодото дээрэ...

бэелүүлхэ шадабаритай эрхим хүнүүдые республиканuудай Верховно Соведүүдтэ ба нютагай Соведүүдтэ дэбжүүлхэ бодото арга боломжо ажалшадта олгодог.

hараhаа дээшэ болзорто депутадта кандидадуудые дэбжүүлхэ талаар хэрэгтэй хэмжээнэй суглаануудые үнгэргэхэ, эдэ суглаануудта ажалшадые үргэнөөр хабаадуулха арга ниитын эмхинүүдтэ ба ажалша коллективүүдтэ олгогдодог.

Республиканuудай Верховно Соведүүдтэ депутадта кандидадуудые дэбжүүлгэ декабриин 19-дэ, харин нютагай Соведүүдтэ депутадта кандидадуудые дэбжүүлгэ декабриин 24-дэ эхилхэ. Энээнэй урда тэдэ республиканuудта hунгуулиин округууд байгуулагдаhан, центральна hунгуулиин комиссинуудай бүридэлнүүд баталагдаhан байна. Арадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ hунгалта үнгэргэхэ хизаарай, областной, окружной, районно, городской, поселково болон сельскэ hунгуулиин комиссинуудай бүридэлнүүд баталагдаа.

(ТАСС).

КПСС-эй ЦК-гай ИЮНИИН (1983 он) ПЛЕНУМЭЙ ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

ЗАЛУУ ҮЕТЭНИИЕ ХҮМҮҮЖҮҮЛГЭ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. У. Черненкын «Табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ, үйлэдбэриин эршэ хүсэ түргэдхэхэ» гэжэ партиин ЦК-гай Политбюрогой заседани дээрэ хэлэһэн үгэнүүдые совет хүн бүхэн гүнзэгы баяр баясхалантайгаар угтан абаа. Мүн СССР-эй арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин материалнуудые хото, хүдөөгэй ажалшад һонирхон шудална.

Һаяхан боложо үнгэрһэн Бүхэсоюзна научно-практическа конференци дээрэ үзэл сурталай хүдэлмэриие улам нарижуулха тухай асуудал гүнзэгыгөөр зүбшэгдэжэ, партийна организацинуудай дүй дүршэл согсологдоо. Энэ ушар бидэнэй ажал хүдэлмэридэ шэнэ арга боломжонуудые нээжэ үгэнэ.

Манай республикын ажалшад эдэ документнүүдые халуунаар дэмжэжэ, табан жэлээ амжалтатайгаар дүүргэхэ, техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхэ зорилготой.

Табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ хүн бүхэнэй оролдолго, туһа нэмэри хэрэгтэй. Коммунистнуудай хүтэлбэрилхы үүргэ эндэ харуулагдаха ёһотой. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, комсомолһоо эдэбхитэй хүдэлмэри хүлеэнэбди гэжэ К. У. Черненко хэлээ һэн.

Партиин ЦК-гай «Комсомолые партийна талаар хүтэлбэрилгые саашадань һайжаруулха, залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ тэрэнэй үүргэ дээшэлүүлхэ тухай» тогтоол соо хүгжэлтэ түгэс социализмын үедэ хүнгэн бэшэ, олон шэглэлтэй хүдэлмэридэ эбсэн оролсолгые комсомолой, залуушуулай шухала зорилго гэжэ тоолохо хэрэгтэй гээд Коммунис парти заана. Үнэхөөрөөшье, урдаа табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ, комсомолшууд болон залуушуулай хүдэлмэриин аша үрэ ехэ юм.

Промышленностиин хүдэлмэришэдэй дунда 40 процентнь залуушуул юм. Харин колхоз, совхозуудта гурбанай нэгэниинь 30 наһа хүрөөгүй зонууд болоно. Һуража ябаһан залуушуул 190 мянган хүн болодог. Мүнөө үедэ комсомолой областной организацида 126 мянган комсомолшууд тоологдоно.

Буряадай залуушуулай ехэнхинь, бүхы совет залуушуулдал адли, үнэн сэхээр, харюусалга ехэтэйгээр хүдэлмэридөө хандадаг гээшэ. В. И. Ленинэй нэрын комсомолдо үгтэһөөр 60 жэлэй һайндэрые, мүн манай республикын комсомолой 60 жэлэй ойн баярые байгша ондо нэрэтэй түрэтэйгөөр тэмдэглэжэ, залуушуул ажал дээрэ эдэбхи үүсхэл харуулаа, һуралсалдаа эрхим амжалтануудые туйлаа. Байгал-Амарай түмэр харгын түрүүшын ээлжээнэй барилга дүүрэжэ, табан жэлэй ажалай амжалтануудай хуудаһануудта алтан үзэгүүдээр бэшэгдээ. Буряадай АССР-эй газар түмэр харгын тон орёо хүндэ участогуудай нэгэн байгаа. Тэндэ 70 үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэдэй интернациональна отрядууд — комсомол-залуушуулай 100 коллектив аха нүхэдтэеэ нэгэн хамта амжалта ехэтэйгээр ажаллаа.

Мүнөө жэлэй дүүрэхэ үеын дүтэлжэ байхада, 300 гаран комсомол-залуушуулай коллектив, үйлэдбэриин залуу түрүүшүүл, дүрбэн болон табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабаринуудые дүүргэһэн тухайгаа элидхэбэха юм. Тэдэнэй тоодо 670-дахи СМП-эйн Михаил Кокориной, авиазаводһоо Николай Кириковэй, Шулуутайн ой модоной ажахыһаа Николай Бурлаковай, Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Булагай фермын һү һаалиин комсомол-залуушуулай коллектив болон бусад бригаданууд ороно.

Студентнүүд болон һуража ябаһан залуушуулай ажабайдалда гайхамшагта хэрэгүүд олон. Хойто-Байгалай, Загарайн, Хориин, Железнодорожно районуудта, нарин сэмбын комбинадта, авиазаводто залуушуулые хүмүүжүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдана.

Мүн «Туяана» нэгэдэлдэ, Хяагтын, Алтайн совхозуудта, Мухар-Шэбэрэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо, мүн бусадшье предприяти болон ажахынуудта комсомолой хүдэлмэридэ партийна организацинууд бага бэшэ туһаламжа үзүүлдэг байха юм.

Загарайн райондо промышленностиин үйлэдбэридэ хүдэлжэ ябаһан хүнүүдэй хахадынь шахуу 30-һаа доошо наһатай залуушуул болоно. Шэнэ-Бэрээнэй гол авто-заһабарилгын заводто бүхы коллективынь дунда зэргээр 30 наһа хүрөөгүй залуушуулһаа бүридэнэ.

Энэ райондо комсомол-залуушуулай 39 коллектив бии. Спортивна секцинүүдтэ ба кружогуудта районой залуушуулай хахадһаа ехэнхинь ябадаг юм. Тэдэниие хангалгын 12 стадион, 19 спортивна талмай, үхибүүдэй 2 спортивна һургуули, соёлой байшангуудай дэргэдэ уран һайханай 76 коллектив, 17 агитбригада хүдэлнэ.

Илангаяа Шэнэ-Бэрээнэй заводто залуушуулда ехэ анхарал хандуулагдана. Эндэ комсомол-залуушуулай 10 бригада хүдэлдэг байна. Тэдэнэй олонхинь ажалай үндэр жэшээ харуулна. Тосхоной Спортын байшанда олон спортивна секцинүүд хүдэлдэг. Гадна Соёлой байшанда һонирхолтой уулзалганууд, үдэшэнүүд үнгэргэгдэнэ. Партийна комитет, заводой директор Ю. Н. Цыбиков залуушуулай ажабайдалаар, хүдэлмэреэр ходол һонирхожо, туһаламжа үзүүлжэ байдаг юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ залуу хүдэлмэришэ кадрнуудай һэлгэлгэ хоёр дахин үсөөрөө.

Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь СССР-эй Верховно Соведэй депутат А. П. Калашников) һаалишадай амаралтын үдэр һэлгэхэ хүниие гү, али бэрхэ механизаторые оложо ядахаяа болинхой. Энэ асуудал залуушуултай хэһэн оролдосотой хүдэлмэриин ашаар үнинэй шиидхэгдэнхэй.

Никольско тосхоной эгээн гоё үйлсэнь залуушуулда үгтэнхэй. Эндэ тэдэнэр гүйсэд хангалгатай гэр байра абадаг. Шэнээр гэрлэһэн залуу айлнуудта колхозой зүгһөө гэр үгтэхэһөө гадна, түрэхэ үнеэн, поршоонхо үгтэдэг байна. Колхозой мүнгэ зөөреэр дунда һургуулиин байшан баригданхай. Мүнөө ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын байшан, спортивна комплекс баригдажа байна.

Хориин районой һургуулинуудта һурагшад зунайнгаа амаралтын үедэ хони, хурьгадые харууһалдаг, овощ ургуулдаг, үйлсэнүүдые ногоорууулсадаг, гоё һайхан болголсодог. Һургуулидаа заһабари хэлсэдэг байха юм. Тиимэһээ эндэхи ажахынуудта залуушуул олоор үлэдэг болонхой. Һүүлэй гурбан жэлэй хугасаада районой совхозуудта залуушуул 1,5 дахин олон болоо.

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай директор, СССР-эй Верховно Соведэй депутат М. И. Семенов, Улаан-Үдын нарин-сэмбын комбинадай директор, Социалис Ажалай Герой К. П. Альцман болон бусад хүтэлбэрилэгшэд залуушуулые хүмүүжүүлгэдэ өөһэдөө жэшээ харуулдаг байха юм.

Байгша оной август һарада КПСС-эй обкомой пленум комсомолые партийна талаар хүтэлбэрилгые, залуушуулые хүмүүжүүлгые саашадань һайжаруулха асуудал хаража үзөө һэн. Мүн бүхы районуудта партиин горкомуудай, райкомуудай пленумүүд иимэ асуудалые зүбшэн хэлсээ.

Арадай депутадуудай нютагай Соведүүд, тэдэнэй саг үргэлжын комиссинууд залуушуулые хүмүүжүүлгын асуудалаар зохистой хэмжээ ябуулгануудые абаад, бэелүүлжэ байнхай. Залуу хүдэлмэришэд, колхознигууд болон мэргэжэлтэдэй үндэр бүтээсэтэйгээр ажалаа эмхидхэлгын, тэдэнэй мэргэжэл шадабарияа дээшэлүүлгын асуудалнуудаар тодорхой хэмжээнүүдые профсоюзай органууд абаа. Ажалша коллективүүдэй ниитын эмхинүүд һурган хүмүүжүүлэгшэдэй хүдэлмэриие нарижуулха талаар оролдолго гаргана. Тиигэжэ залуушуулые ажалда һургаха талаар, мүн бэеэ һулаар табиһан хойрог залхуу ябадалтай, архидалгатай эбсэшэгүйгөөр тэмсэхэ хэрэг эмхидхэнэ.

Гэхэтэй хамта үйлэдбэриин түсэбүүдые дүүргэхэһээ ондоо юумэн тухай һаналаа табидаггүй бригадирнууд, цехүүдэй начальнигууд, элдэб эмхи зургаануудай, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд үшөөл бии байһаар. Хүдэлмэриин иимэ түхэл шэнжэ гэр байра барилгын комбинадай, Итанцын ба Клюевскэ ой модоной ажахынуудай, Улаан-Үдэ станциин вагонно депогой, Яруунын Нарһатын совхозой, Түнхэнэй «Восточные Саяны» колхозой болон бусад хүтэлбэрилэгшэдтэ хабаатай. Эдэ бүгэдэ партийна организацинуудай хүдэлмэриин һулаар табигдаһан дээрэһээ ушарна ха юм.

Мүн зарим тээ суглаануудай дээрэ тогтоолнуудые абаһанай һүүлээр тэдэниие бэелүүлхэ эмхидхэлэй хүдэлмэри һула табигданхай. Яруунын, Сэлэнгын, Хяагтын, Октябрьска районуудта залуушуулай дунда хуули бусын ябадал гаргаха ушарнуудай, ажалай журам сахихагүй, архи ууха үзэгдэлнүүдэй олон байһаниинь харамтай.

«Главбурятстрой» нэгэдэлэй, хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг заводой, гэр барилгын комбинадай ба бусад предприятинуудай хамтын байрануудта хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжарнагүй.

Соёлой олон байшангуудта хүйтэн, материальна баазань бирагүй, шэнэ фильмнүүдшье асарагдадаггүй ушарнууд олохон газарта дайралдана.

Манай орон Агууехэ Илалтын 40 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахаяа бэлдэжэ байнхай. Энэ һайндэртэ бэлэдхэл залуушуулда патриотизмын һургуули боложо үгэхэ зэргэтэй бшуу.

Мүнөө шэнээр һунгагдаһан комсомолой райкомууд, тэдэнэй секретарьнар түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилжэ, хүмүүжүүлгын асуудалнуудта онсо анхарал хандуулха ёһотой. Партийна комитедүүд энэ асуудалда хиналта табиха ушартай. КПСС-эй XXVII съездые угтуулан, комсомолшууд болон залуушуулай эдэбхи үүсхэлээ улам үргэдхэн, табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүхы хүсэл зоригоо, мэргэжэл шадабаряа элсүүлхэ байһаниинь дамжаггүй.

В. ПОМУЛЕВ,
КПСС-эй обкомой лектор.

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

ШЭНЭ ЭРИЛТЭНҮҮДТЭЙ ЗОХИЛДУУЛАН...

Республикымнай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай XXVII конференци һаяхан болобо. Тус конференци дээрэ профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ В. П. Балданова тоосоото элидхэл хэбэ. Тэндэһээ хэгдэһэн тэмдэглэл уншагшадай анхаралда дурадханабди.

— Манай тоосоото һунгалтын конференци арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүүрэхын урда тээхэнэ, бүхы совет арадай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай дүүрэһээр 40 жэлэй ойдо, КПСС-эй ээлжээтэ XXVII съездэ бэлдэжэ байһан үедэ боложо байна,— гэжэ элидхэлшэ түрүүшээр тэмдэглэбэ.

Республикымнай медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй коллективүүд мүнөө КПСС-эй XXVII съездын, мүн КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые урагшатайгаар бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа, мэргэжэл шадабаряа зорюулан ажаллажа байна. Тоосоото үе соо манай республикын медицинскэ эмхи зургаануудай материально-техническэ үндэһэ һуури бэхижээ, хүн зониие медицинскэ талаар хангалгын шанар һайжараа гээд элидхэл дотор хэлэгдэбэ.

1982—1984 онуудай туршада капитальна барилгада һомологдоһон 3 миллион 788 мянган түхэриг, тэрэ тоодо барилга-хабсаралгын хүдэлмэридэ 2 миллион 289 мянган түхэриг ашаглагдаба. Гэбэшье байгша оной капитальна барилгын түсэб бирагүйгөөр дүүргэгдэжэ байнхай. Тоосоото үе соо Улаан-Үдын шүдэ аргалдаг поликлиникэ, Загарайн районой Шэнэ-Бэрээнэй поликлиникэ, Түнхэнэй районой Тооро һууринай больница, Мухар-Шэбэрэй районой хирургическа корпус, Яруунын районой Мужыха һууринай больница, Баунтын ба Захааминай районуудта мүн лэ больницанууд ашаглагдаа. Тиихэдэ 3 амбулатори, фельдшерскэ 16 пункт колхоз, совхозуудта нээгдээ.

Бүхэсоюзна коммунис субботнигһоо ороһон мүнгэ зөөреэр Хойто-Байгалай районой Нижнеангарскда 60 оронтой больница баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Энэ хугасаа соо 6 миллион 980 мянган түхэригэй медицинскэ түхеэрэлгэнүүд ба аппаратура республикын элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудта үгтөө.

Промышленна олон предприятинууд медицинскэ аппаратура худалдан абаха хэрэгтэ горитойгоор туһална. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын ЦКК 25,3 мянган, Сэлэнгын модоной бааза —21,8 мянган, авиазавод 26 мянган түхэригтэ аппаратура абаһан байна.

Врачнууд болон медицинскэ бусад хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ асуудалда саг үргэлжын анхарал хандуулагдадаг гэжэ элидхэлшэ зааба. Жэл бүри 500 гаран врач элдэб курсануудта, семинарнуудта, съезднүүд ба конференцинүүдтэ хабаадажа, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлнэ.

Парти болон правительство медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй ажал хүдэлмэриие үндэрөөр сэгнэдэг байна. Республикымнай 200 гаран хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй орден болон модальнуудта хүртэһэн юм. 200 гаран врач РСФСР-эй, мүн Буряадай АССР-эй габьяата врач гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, 300 хүдэлмэрилэгшэд «Элүүрые хамгаалгын отличник» гэһэн значогоор шагнагданхай. 200 шахуу медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд республикын Верховно Соведэй, арадуудай депутадуудай нютагай Соведүүдэй депутадууд юм.

Һүүлэй гурбан жэлэй туршада республикын аптекэнүүдэй тоо нилээд олошорбо. Тодорхойлбол, Хурамхаанай районой Аргата һууринда, Улаан-Үдын Железнодорожно районой Восточный, Кабанскын районой Селенгинск тосхонуудта аптекэнүүд баригдаа. Гэхэтэй хамта, олон аптекэнүүд хуушарһан байрануудтай. Зүгөөр аптекэнүүдэй коллективүүд түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэнэ. 1983 оной түсэб, жэшээлхэдэ, 109,2 процент дүүргэгдэһэн байна.

Хүн зониие эм домоор хангаха талаар 84-дэхи, 6-дахи аптекэнүүд, Оронго һууринай 49-дэхи болон бусад аптекэнүүдэй коллективүүд жэлһээ жэлдэ эрхим дүнгүүдые туйлана.

Гэхэтэй хамта зарим аптекэнүүд эмнэлгын бусад эмхи зургаануудтай холбоо барисаагүйгөөр хүдэлнэ. Аптекэнүүдые даагшанар, мүн профсоюзай комитедүүд дутагдалнуудаа усадхахын түлөө оролдохо ёһотой.

Ажалшадай амарха, курортнуудта бэеэ аргалха асуудалнуудта профсоюзай областной комитет ехэ анхарал хандуулна. 1982—1984 онуудай туршада «Аршаан», «Горячинск», «Байкальский бор» курортнуудта, Дээдэ-Онгостойн амаралтын байшанда 90,661 хүн амарһан байна.

Коммунис ажалай түлөө хүдэлөөн жэлһээ жэлдэ үргэдэнэ. Энэ хүдэлмэри Кабанскын, Захааминай районуудай, медицинскэ түргэн туһаламжын больницын дэргэдэхи 84-дэхи аптекын, гурбадахи больницын коллективүүдтэ һайнаар эмхидхэгдэнхэй.

«Эрхим акушерка», «Эрхим фельдшер», «Эрхим медицинскэ сестра» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө республиканска конкурснууд үнгэргэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, байгша ондо үнгэргэгдэһэн «Эрхим медицинскэ сестра» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө конкурсдо илаһан Загарайн районой больницын медицинскэ сестра Надежда Семеновна Хусаинова түрүү һуури эзэлжэ, Советскэ Союз соогуур аяншалха түлбэригүй путевкоор урмашуулагдаа.

Гэхэтэй хамта социалис мүрысөөн зарим эмхи зургаануудта хайша хэрэгээр, ёһын тэдысэ эмхидхэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, урдань профсоюзай ажал хэрэгэйнгээ түлөө магтуулдаг байһан Мухар-Шэбэрэй районой медицинскэ хү-

---

![АШАГ ҮРЭ, ШАНАР]

АШАГ ҮРЭ, ШАНАР

БАТА НАЙДАМТАЙГААР...

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлые амжалтатай түгэсөөр дүүргэхын түлөө Онохойн модоной промышленна комбинадай бригада, халаан томодхогдоһон экипаж бүхэн тэмсэжэ байна.

Доодо 1-дэхи складай КПСС-эй Загарайн райкомой бюрогой гэшүүн Иван Ильич Кузнецовой хүтэлбэрилдэг хүбшэһөө ута зандань асарагдаһан модые хэм хэмжүүрээрнь хюрөөдэн тайрадаг бригадын коллектив энэ жэлэй түсэбтэ даабари болон абаһан социалис уялгаяа ноябриин 20-ной үдэр үлүүлэн дүүргэһэн тухайгаа мэдээсээ һэн. Тус бригадынхид жэлэй туршада 181,2 мянган кубометр модо хюрөөдэхэ даабаряа 5,2 мянган кубометрээр үлүүлһэн байна.

Вагонуудта хюрөөдэмэл модо тэдэг Николай Николаевич Рассадинай бригада баһал бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Тус коллектив тэрэ үдэр абаһан социалис уялгаяа 7000 кубометрээр үлүүлээд байна. Шпала хюрөөдэдэг Анатолий Владимирович Мороковой даадаг коллектив жэлэй түсэбһөө гадуур 2700 шпала гаргаа.

Технологическа зомгооһо үйлэдбэрилдэг В. А. Павловай толгойлдог бригадынхид жэлэйнгээ даабариие үшөө октябрь һарада дүүргэһэн байха юм. Доодо 2-дохи складай хайрсаг хэхэ хабтагай хюрөөдэн гаргадаг А. Р. Михальченкын ба Г. Г. Ивановой бригадануудай коллективүүд хоорондоо мүрысэн хүдэлмэрилдэг юм. Алиниинь алиншье гэхээр бэшэ адли тэгшэ габшагайгаар даабаряа дүүргэдэг коллективүүд. Жэшээнь, Г. Г. Ивановой даадаг бригадынхид табан жэлэй түсэбтэ даабариие дүрбэн жэлэй туршада дүүргэхэбди гэһэн социалис уялгаяа октябрь һарада бэелүүлһэн тухайгаа элидхээ бэлэй.

Хюрөөдэмэл модон хэрэгсэлнүүдые вагонуудта ашажа, захил хэгшэдтэнь ябуулдаг Ю. И. Денисовэй толгойлдог бригада 74,3 мянган кубометр хэмжээнэй элдэб зүйлнүүдые тээхэ байһан һаа, арбан мянган кубометрээр үлүүлэнхэй.

Жэлэй дүүрэтэр предприятиин түрүү коллективүүд энэ амжаһан амжалтаяа бүри арьбадхажа, ерэхэ жэлэй — түсэбтэ табан жэлэй һүүлшын жэлэй даабариие холо үлүүлхэ байһаниинь дамжаггүй.

Ц. ЦЫБАНОВ.
Загарайн район.

ЕРЭХЭ ЖЭЛЭЙ ТООСООГООР

Түнхэнэй районой һү һаалиин хүдэлмэрилэгшэд октябриин һүүл багаар гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө дүүргэһэнээ элидхээ һэн. Районой ажахынууд декабрь хүрэтэр бэлэдхэлэй пунктда 902 мянган центнер һү тушаажа, жэлэйнгээ даабариие 6 процентээр үлүүлээ. Мүнөө үедэ эндэхи ажахынууд түсэбһөө гадуур һү тушаажа байнхай.

Гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө энэ район 91 процент дүүргэнхэй. Эдэ үдэрнүүдтэ районой бүхы ажахынууд мяха тушааха даабаряа дүүргэхын түлөө оролдолго гаргана.

Ниитын малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр дүүргэхын түлөө «Мир» колхозой ажалшад район доторoo үүсхэл гаргаһан юм. Мүнөө тус ажахынхид мал ажалай продукци гүрэндэ тушааха байгша онойнгоо түсэбүүдые бэелүүлһэнээ элидхэбэ.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой, Түнхэнэй совхозой малшад гүрэндэ һү, мяха худалдаха уялгануудаа дүүргэнхэй.

М. БАТОИН.

ТОШО ХҮРГЭНЭ

КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1984 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд соо хүдөөгэй ажалшадай урда газарай хүрьһэ һайжаруулха талаар ехэхэн зорилго табигданхай. Тэрэниие хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула Яруунын районой «Коммунизм» колхозойхид мүнөө оролдожо байна. Эндэхи луговодууд газаа хүйтэн болохотойнь сасуу, тошо халяаха хүдэлмэреэ үргэнөөр ябуулжа эхилбэ. Мүнөө тэдэнэр бүхыдөө хахад миллион кубометр тошо хүргөөд байнхай.

Тэрэнэй һажуугаар ажахын лугомелиоративна отрядайхид нуга сабшалангаа һайжаруулха талаар культуртехническэ хэмжээ ябуулгануудые үргэнөөр хараална. Мүнөө колхозой дүршэлтэй луговодууд В. Н. Коновалов, Г. Б. Алимасов, Ц. Л. Лыктынов болон бусад даажа абаһан сабшалангайнгаа үрэжэлтэ хубиинь һайжаруулха хүдэлмэри комплексноор ябуулха зорилго урдаа табяад, тэрэнээ нэрэтэй солотойгоор бэелүүлхын хойноһоо оролдолго гарган хүдэлнэ.

Б. МИХАЙЛОВ.

ШЭМЭГ БОЛОҺОН БАРИЛГАНУУД

Улаан-Үдын Железнодорожно район жэлһээ жэлдэ улам һайхан, болбосон түхэлтэй болоно. Илангаяа Пушкинай, Чертенковой нэрэмжэтэ, Эдир коммунарнуудай үйлсэнүүдтэ барилга ехээр хэгдэнэ.

«Улан-Удэтрансстрой» трестын барилга-хабсаралгын 397-дохи поездын прораб Н. Смолинтой хөөрэлдэбэбди.

— 1979 онһоо эндэ хүдэлнэбди. Нэн түрүүн 280 һууритай хүүгэдэй саад ашаглалгада тушаагаа һэмди. Удаань «Электромашина» заводой хүдэлмэришэдтэ 70 квартиратай байрын гэр баряабди. Прибор бүтээлгын нэгэдэлэй 400 шахуу залуу хүдэлмэришэд, алба хаагшад манай бодхооһон хамтын байрада нүүжэ ороо. Хоёр блогтой юм. Нэгэндэнь залуу бүлэнүүд түбхинөө. Столово, улаан булан, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинадай тушаан абалгын пункт энэ байрада бии, — гэжэ Н. Смолин хөөрэнэ.

Нээрээшье, бата найдамтайгаар, һайжаруулагдаһан планировкын ёһоор бодхоогдоһон шэнэ барилгануудые хаража гоёшоомоор. Трестын захилаар поездын барилгашад 119 квартиратай байрын гэр ашаглалгада тушаагаа һэн. Түрүүшынь дабхарта эд бараанай ба хилээмэнэй магазинууд түбхинэнхэй. Мүнөө 380 барилгашанай байхаар хамтын байра бодхоогдоно.

«Бурятгражданпроект» институдай архитектурно-түсэблэлгын 3-дахи мастерскойн проектээр эндэ барилга ябуулагдана. Ногооруулгын хүдэлмэри үргэдхэгдэхэ юм. Ерэхэ табан жэлэй эхеэр 80 квартиратай байрын гэр, «Электромашина» заводой хүдэлмэришэдтэ хамтын байра баригдаха юм.

Барилга-хабсаралгын 397-дохи поездын В. Махнинай хүтэлбэрилдэг комплексно бригада эрхимүүдэй тоодо ородог. Агуу Илалтын ойе угтуулан, ажалай габшагай вахтада жагсажа, хүдэлмэриингөө ябасые эршэтэй болгоно. Бүхы хүдэлмэришэдынь дээдэ гарай мэргэжэлтэд. Ажалай ветеранууд олон. Шулуушан С. Зеленин, бетонщик Н. Веретенин, модошо дархан Н. Ануфриев, гагнууршан Г. Ерженин гэгшэд бригадын гол хүсэн болоно. Эдэнэй нэгэн — Г. Ерженин тухай хөөрэбэл, коммунис ажалай ударник, саг үргэлжэ уялга, даабаринуудаа дүүргэдэг хүн. Транспортна барилгын министерствын мэдэлэй коллективүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илагшын тэмдэгээр шагнагданхай гэжэ тэмдэглэлтэй. Арбаад жэлдэ эндэ хүдэлхэ зуураа Геннадий Ерженин номой байшан, Буркоопсоюзай эдеэ хоолой магазин, аэровокзал, байрын гэрнүүдые барилсаа.

Юрэдөөл, иимэ шадабаритай, дүршэл ехэтэй, оролдосотой хүнүүдэй ашаар түрэл хотымнай Железнодорожно районие шэнэ барилганууд шэмэглэнэ.

П. СТЕПАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Эдир коммунарнуудай үйлсэдэ шэнэ гэр бодхоогдоно.

О. КОРЯКИНАЙ фото.

«СЕЛЬСКАЯ ЖИЗНЬ» ГАЗЕТЫН ШАЛГАЛТА

ФЕРМЭДЭ ГУРИМ ХЭРЭГТЭЙ

Буряад ороной малшад нёдондохи жэлэйхитэй сасуулбал, дүрбэ мянга шахуу тонно һү ехээр һаагаад байна. Гэбэшье туйлаһанаа саашадань арьбадхаха гээшэ хүнгэн хэрэг бэшэ. Ушарынь гэхэдэ, малай тэжээл нэгэ хахад дахин багаар бэлэдхэгдэһэн байна. Олохон колхоз, совхозуудта сагаан эдеэн багаар абтаһан дээрэһээ гүрэндэ һү худалдаха байгша оной түсэбэй дүүргэлтэ хүшэрхэн болонхой.

Гэхэтэй хамта автономито республикада малай тэжээлэй рационие зүбөөр бүридхэжэ, үдэрэй журамые нягтаар сахиһанһаа уламжалан, зунай үеынхиһээ ехээр һү һааһан ажахынууд, ажалша коллективүүд бии. Тэдэнэй тоодо Бэшүүрэй районой Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхоз, Улаан-Үдын районой «Маяк» колхоз, Хүрбын туршалга-үйлэдбэриин ажахы оролсоно.

Улаан-Үдын районой «Маяк» колхозой һү һаалиин нэгэдэхи фермын коллектив мүнөө хоёрдохи жэлээ СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын, профсоюзай ЦК-гай Хүндэлэлэй диплομоор шагнагданхай. Тэжээлэй хэды багашье һаань, тус фермын малшад харууһалжа байһан үнеэдэйнгээ ашаг шэмыень дээшэлүүлжэ шадана.

— Энэ жэлэй дүүрэтэр гүрэндэ 400 центнер һү худалдахабди,— гэжэ фермые даагша М. А. Хамуев хөөрэнэ.

Малшадай журам наринаар сахиһанһаа, тэдэнэй мэргэжэл шадабариһаа, ажал дээрээ гуримтай, түхэреэн сүүдхын туршада тэжээлэй цехые хүдэлгэжэ шадаһанһаал һү һаали дээшэлүүлэгдээ гэжэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд тоолоно. Зүб лэ даа. Хаана гуримтайб, тэндэ һайн үрэ дүнгүүд туйлагдахал ха юм.

Гэбэшье тад ондоошье жэшээнүүд байха. Сэлэнгын районой Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой директор В. Г. Жалсанов ехэл урматайгаар мандаа тэжээлэй цех харуулаа бэлэй. Тэрэнь тон һайнаар түхеэрэгдэһэн, сүүдхын туршада хори гаран тонно шэнгэн тэжээл буйлуулан бэлэдхэдэг ёпотойл завод һэн.

— Манай эндэ һаяхан республикын ажахынуудай түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар семинар үнгэргэгдөө юм,— гэжэ Владимир Гончикович хөөрэнэ,— бидэ дүй дүршэлөөрөө андалдаабди...

Харин эндэ мал ажал эрхилэлгын технологи хазагайруулха, фермын хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө ажалай журам эбдэхэ ушар усадхагдаагүй. Мүн зооветеринарна мэргэжэлтэдэй зүгһөө хиналта табигдадаггүй, малай үүлтэр һайжаруулха хэрэгтэ анхарал хандуулагдадаггүй байха юм. Ажахын һүнэй фермэнүүд дээрэ үдэрэй журам сахигдадаггүй. Тиимэһээ малда үгтэдэг тэжээлэй нёдондо жэлэйхиһээ бага бэшэшье һаань, һү һаали нилээд доошолонхой. Мүнөө совхозой фермэнүүдтэ үнеэн бүриһөө гурбан килограмм һүн һаагданагүй. Энэшье саг зуурын ушар бэшэ—һүүлэй гурбан жэлэй туршада үнеэн бүриһөө абтадаг һаам 250 килограммаар бага болонхой.

Иимэшүү байдал Кировэй нэрэмжэтэ совхоздошье үзэгдэнэ. Эндэхи һаалиин фермэнүүдтэ арит сэбэр сахигданагүй, хүйтэ нойтон. Мэргэжэлтэд болон отделениин хүтэлбэрилэгшэд фермэнүүд дээрэ ёһотой гурим тогтоохо талаар оролдолго гарганагүй. Тэжээлээр муу бэшээр хангагданхайшье һаа, малай ашаг шэмэ дээшэлнэгүй.

Эндэ жэлһээ жэлдэ өөһэдынгөө нуга сабшалан дээрэ бэлэдхэгдэһэн тэжээлээр хангагдадаг Сэлэнгын районой муу бэшэ тоотой ажахынууд тухай хөөрэбэбди. Теэд Сэлэнгын, «Бестужевский», «Темник» совхозуудай, «Эрдэм» колхозой фермэнүүд дээрэхи байдал үшөөшье муу. Бүдүүн тэжээл ондоо тээһээ асарха ушартай болоһонхой. Тиимэһээ тэжээлээ гамнаха, нарин хиналта доро абаха гэжэ һанагдахаар лэ байгаа. Гэбэшье райондо баригдаһан тэжээлэй арбан гурбан цехэй дүрбэниинь, тэжээл буйлуулдаг кухнинуудай хахадынь хүдэлгэгдэнэгүй.

Сэлэнгын совхоздо һаалишан Социалис Ажалай Герой Н. Л. Тадвашкина даалгагдаһан үнеэн бүриһөө зургаа мянга шахуу килограмм һү һаадаг байһан гээд дурдаха хэрэгтэй. Суута һаалишан өөрынгөө бүлэг үнеэдые ехэ һүтэй болгохые оролдодог, малаа һайнаар харууһалдаг, рационииень тааруулжа эдеэлүүлдэг байһан. Тэрэнэй харууһалжа байһан нэгэшье үнеэн һубайрдаггүй бэлэй. Энэ дүй дүршэлые халан абаха хэрэгтэйл байгаа! Гансал совхоздо урданай туйлалтануудые дурдахаһаа ондоо юумэн мүнөө дээрээ үгы. Мэргэжэлтэдэй эдэбхигүй, зарим малшадай хангалгагүй, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө хиналтагүй дээрэһээ үнеэдынь хоёр сүүдхын туршада эдеэлүүлэгдээгүй, һаагдаагүй байха ушаршье тохёолдоһон байха юм. Тиимэһээл үнеэн бүриһөө жэлдэ мянга табан зуун килограммһаа доошоо һүн абтана ха юм. Эдэ бүгэдөөр хүнэй гайхангүй байхын аргагүй.

Теэд Сэлэнгын совхозой «жэшээ» жиирэй ушар, энэ ехэл халагламаар. Эндэ мал ажал —гол һалбаринь ха юм. Хоёр жэлэй саана КПСС-эй Буряадай обкомой бюрогой заседани дээрэ Сэлэнгын РАПО-гой һулаар хүдэлжэ байһан тухай шанга хөөрэлдөөн болоо бэлэй. Тиихэдэ партиин Гусиноозерско горкомой нэгэдэхи секретарь А. С. Аржанович, Сэлэнгын РАПО-гой соведэй түрүүлэгшэ В. Е. Баторов ажал хэрэгээ һайжаруулхабди гэжэ найдуулаа һэн. Тэрэнь хооһон үгэнүүд болоод лэ дүүрэшэнхэй.

Урдань сагаан эдеэ салгидуулжа байһан Яруунын районой хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд мүнөө ахир ядуу

...А ХУУЛИ

...гай Генеральна ...СССР-эй Верховно ...идиумэй Түрүү... К. У. Черненко ...адай бүхэсо... дээрэ иигэжэ «Хуули бэхи... тэмсэл эрид ...йнабди. Хуули ...органуудай хү...жаруулхын, хү...дэлмэрилэгшэ... ...дээшэлүүл... ...мхидхэл болон ...улхын тула тэм... эрид шангадха... Парти болон ... абаһан хэм... ...шаар ороной ...рдан түргэнөөр ...хүн зоной ажа... ...на.

...а ажахын ба ...алтын орёо зэ... урагшатайгаар ...ла ажалай жу...жүүлхэ, хуули ...а эрилтэ табиг...

...хуули предприя... ...рганизацинуудай ...дэй зүбөөр хэ... ...үйлэдбэри дээ... ...оохо, журам ...мхидхэл һайжа... ...шухала үүргэ ...тэмдэглэхэ хэ...

...ублишын пред... ...лон организаци... ...тухай хуули эб... ...эй хуулита эр... ...ушарнууд дай... ...сүүдэй статис... ...алнууд гэршэл... дашарамдуулан,

ЖУРАМ НАРИНААР САХИХА

хүдэлмэришэд ба алба хаагшадые ажалдань дахинаа абаха тухай нэмэлтэ хэһэн граждан хэрэгүүдэй тоо олошорно.

1983 ондо республикын арадай сүүдүүдтэ 234 нэхэлтэ хэгдэһэн, тиихэдэ 1981 ондо 204 байһан юм. Байгша оной 9 һарын туршада энэ асуудалаар граждан 140 хэрэг харгадажа үзэгдөөд, тэрэнэй хахадынь сүүдтэ хандагшадай аша туһада шиидхэгдэһэн байна. Тиихэлээрээ 120 дахин предприятинууд болон организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд хуули бусаар хүдэлмэришэд ба алба хаагшадые ажалһаань гаргаһан болоно. Түнхэнэй, Улаан-Үдын, Мухар-Шэбэрэй районуудай предприятинууд ба организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй захиралтаар ажалһаа гаргагдаһан хүнүүд сүүдэй шиидхэбэреэр бултадаа ажалдаа һөөргөө орохо болоһон байна. Эдэ баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, олонхи хүтэлбэрилэгшэд ажал тухай хуули муугаар мэдэнэ гээд элирхэйлнэ.

Штадһаа үлүү хүнүүдые хороохо хэрэгтэй дашарамдуулан, олон алдуунууд ушарна. Штадуудые хороохо гэбэл, хуулиин ёһоор тэрэ хүдэлмэрилэгшын зүбшөөл абажа, ондоо ажалда оруулха ёһотой ха юм. Зүгөөр эндэ хэдэ хэдэн жэшээнүүдые дурдая. Танхойн механическа заводой директорэй захиралтаар штадаа хороохо болоходоо, бухгалтер Боскакова, диспетчер Шеповалова, хангагша Ушакова гэгшэд ажалһаа гаргагдаһан байгаа. Зүгөөр тэдэниие ямар нэгэ ондоо ажалда оруулха тухай хөөрэлдөөн болоогүй һэн. Тэдэнэр гурбуулан сүүдтэ хандажа, ажалда орохо болоһон байна.

608-дахи СМП-гэй хүдэлмэришэн Чеснокова гэгшэ штадуудые хороохо шалтагаанаар ажалһаа гаргагдаһан байгаа. Арадай сүүд тэрэниие ажалдань һөөргэнь оруулха тухай шиидхэбэри гаргаба.

Ажалай журам эбдэһэнэй түлөө ажалһаа гаргагдагшадай тоо нилээд олон. Олонхи ушарта предприятиин захиргаан энэ асуудалаар эдэбхи гаргадаг. Гэбэшье тэдэнэр бултадаа хуулиин ёһоор гаргагдаа гэхын аргагүй.

РСФСР-эй КЗОТ-ой 33-дахи статьягай 3-дахи пунктые эндэ дурдамаар. Хуулиин ёһоор ажалай журам эбдэһэнэй түлөө ниитын организацинуудай зүгһөө оло дахин зэмэдэ хүртэһэн хүнүүд ажалай журам эбдэгшэд гээд тоологдохо ёһотой.

Гэбэшье предприятинууд болон организацинуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд нэгэтэ ажалай журам эбдэһэн хүдэлмэришэниие ажалһаань гаргана. Жэшээлхэдэ, Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин санитарна эпидемиологическа станциин лаборантка А. М. Сундукова гэгшэ ажалай журам нэгэ дахин эбдээд, ажалһаа гаргагдашаһан байба.

Тэрэшэлэн горитой үндэһэ баримтагүйгөөр хүдэлмэрилэгшэдтэ зэмэ тохохо, удаань ажалһаа гаргаха ябадал дайралдана. Улаан-Үдын дулаа дамжуулдаг сетьнүүдэй директорэй захиралтаар байгша оной апрелиин 10-да техническэ бюрогой ахалагша инженер-инструктор В. Х. Дорогайкина гэгшэ албанай уялганууд һаа сүлөөлэгдэһэн байгаа. Тэрэ захиргаанай зүгһөө оло дахин хэһээгдэһэн байбашье, зохихо тобшолол хээгүй, байгша оной мартын 19-дэ ажалһаа эртэ гаража ябаа, мартын 21-дэ, мүн 22-то үдэрэй 11 сагта ажалдаа ерээд, шалтаг гэршэлһэн документ асараагүй гэжэ захиралта доторнь хэлэгдэнэ. КПСС-эй обкомдо Дорогайкинагай зүгһөө ороһон гомдолые шалгажа үзэхэдэнь, 1966 онһоо 1984 он болотор тэрэ 33 дахин урмашуулгада хүртэһэн байгаа гэжэ тодорхойлогдобо. Тиихэдэ һүүлэй 3 һарын туршада 4 дахин тэрээндэ зэмэ тохогдоһон байба. Улаан-Үдын прокуророй эрилтээр Дорогайкина хуушан тушаалдаа орохо болоо.

РСФСР-эй КЗОТ-ой 33-дахи статьягай 4-дэхи пункттай зохилдуулан, ажалаа хэнгүй зайгуултаһанай түлөө ажалһаань гаргахадаа, ямар шалтагаанһаа энэнь уламжалааб гэжэ һайнаар элирүүлэгдэнэгүй.

«Бурятферммаш» нэгэдэлэй ОКС-ын таһагай инженер А. К. Ковалев гэгшэ гурбан үдэр ажалдаа гараагүй байһанайнгаа түлөө тушаалһаа сүлөөлэгдэһэн юм. Зүгөөр гурбан үдэр нүхэр Ковалев үбшэн байгаа гэжэ захиргаанда мэдээжэ байгаа.

Ажалда һөөргэнь абаха тухай Ковалевой нэхэлтые Железнодорожно арадай сүүд хаража үзөөд, тэрэниие ажалдань һөөргэнь оруулха, ажал хэнгүй ябаха баатай болоһонойнь түлөө 170 түхэриг мүнгэ түлэхэ гэһэн шиидхэбэри гаргаа.

Хүдэлмэришэнэй ондоо ажалда ороһоо арсажа ябаһан сагынь ажалгүй зайгуулталга гэжэ тоологдохо ёһогүй. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын районой Каленовско фельдшерскэ пунктда ажалладаг фельдшер В. Ф. Титова Ивалгын нарайлалгын гэртэ ажаллахаяа арсаһан юм. Титовагай ажал хэнгүй ябаһанайнь түлөө сүүдэй шиидхэбэреэр 252 түхэриг түлэгдэхэ болоо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1983 оной августын 12-ой Указаар ажал тухай хуулиин 17-дохи статьяда хубилалта оруулагдаа һэн. Ажал дээрээ һогтуугаар ябаһанай түлөө РСФСР-эй КЗОТ-ой 33-дахи статьягай 7-дохи пунктаар ажалһаа гаргагдаха ёһотой гэжэ тэндэнь хэлэгдэһэн байдаг. Энэ талаар мүн лэ алдуунууд гаргагдана.

«Бурятферммаш» нэгэдэлэй 3-дахи цехэй складые даагша Н. Б. Губарь гэгшэ ажалдаа һогтуугаар ерэһэнэйнгээ түлөө тушаалһаа сүлөөлэгдөө һэн. Сүүдэй шиидхэбэреэр тэрэ хуушан ажалдаа һөөргөө ороһон байна. Ушар юуб гэхэдэ, Губарь тиихэдэ һогтуу байгаа гэжэ тодоруулха аргагүй байба. Тэрэнэй һогтуу ябаһан тухай медицинскэ хүдэлмэрилэгшын тобшололшье, тэрэниие һогтуугаар хараһан гэршэ болохо хүнүүдшье үгы байба.

Зарим хүтэлбэрилэгшэд этигэл найдабарида хүртэхэеэ болиһонһоо уламжалан, хүнүүдые ажалһаань гаргадаг байна. Гэбэшье, иимэ шалтагаанаар материальна баялиг гү, али мүнгэ даажа байгшад гаргагдаха ёһотой гээд хуули тобшолно. Тиихэдэ Улаан-Үдын горпромторгын директорэй захиралтаар 32-дохи магазинай товаровед этигэл найдабари даахаяа болибо гээд ажалһаа гаргагдаһан байба. Үнэн дээрээ товароведүүд материальна зөөри гү, али мүнгэнэй түлөө харюусалгатай зон бэшэ. Ушар тиимэһээнь Советскэ районой арадай сүүд тэрэниие хуушан ажалдань оруулха гэһэн шиидхэбэри гаргаа.

Профсоюзай комитедэй зүбшэлгүйгөөр имагтал захиргаанай үүсхэлээр хүдэлмэришэниие ажалһаань гаргаха тухай ажал тухай хуулиин 18-дахи статья олонхи ушарта эбдэгдэнэ. Энэ эрилтын эбдэгдэһэн байбал, сүүд хуули бусаар ажалһаа гаргагдагшадые һөөргэнь ажалдань оруулха тухай шиидхэбэри абадаг.

Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын түбэй больницын ахамад врач М. П. Марзинагай захиралтаар ажалай журам эбдэдэг, ажал дээрээ архи уудаг Н. Е. Федотов гэгшэ профсоюзай комитедэй зүбшэлгүйгөөр ажалһаа гаргагдаһан байгаа. Улаан-Үдын районой арадай сүүд тэрэниие ажалдань оруулха, ажал хэнгүй ябаха баатай болоһон үдэрнүүдэй түлөө 668 түхэриг түлэхэ гэһэн шиидхэбэри абтаа.

«Сельхозтехника» нэгэдэлэй эрхилэгшын захиралтаар автопогрузчигай жолоошон Михеев гэгшэ хангалтагүй муугаар хүдэлнэ гэһэн шалтагаанаар ажалһаа гаргагдаһан байгаа. Захиралта бэшэхэһээ урид профкомдо хандахадань, комитедэй гэшүүдэй хахадынь сугларжа дуугаа үгөөд, ажалһаа гаргаха тухай зүбшөөһэн байгаа. Үнэн дээрээ профкомой гэшүүдэй гурбанай хоёр хубиһаа доошо бэшэ гэшүүд сугларха ёһотой бшуу. Тиимэһээ профкомой шиидхэбэри бодото бэшэ гэжэ тоологдохо ёһоороо тоологдоо.

Предприятинууд ба организацинуудһаа хүдэлмэришэд ба алба хаагшадые хуули бусаар ажалһаа гаргаһанай түлөө гүрэндэ ехэ хохидол ушаруулагдана. Тодорхойлбол, байгша оной 9 һарын туршада ажал хэнгүй ябаха баатай болоһон хүнүүдтэ сүүдэй шиидхэбэреэр аяар 28 мянган түхэриг мүнгэн түлэгдэбэ.

Гэхэтэй хамта ажал тухай хуули һайнаар сахиха хэрэгтэ партийна комитедүүд, ниитын эмхинүүд, арадай депутадуудай Соведүүд ехэ үүргэ дүүргэхэ уялгатай.

Гэбэшье арадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдкомууд хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай ажалай эрхэнүүдые яажа сахидаг тухай, ажалай журамай байдал, ажалша коллективүүдтэ хуули ямараар сахигдадаг тухай асуудалаар һонирхоногүй, хиналта ба шалгалта үсөөнөөр үнгэргэнэ.

Хаа хаанагүй совет хуули наринаар сахигдаха ёһотой. Энэмнай мүнөө ажахын-политическэ шухала зорилго мүн болоно.

А. ПОКАЦКИЙ,
республикын юстициин министр.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

СОВЕТ ТЕХНИКЭ ХАНГАХЫН ТУЛА

БУДАПЕШТ. Венгриин ниислэл хотодо совет техникэ хангаха томо түб баригдажа дүүргэгдээ. 7 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай тэрэнэй залнуудта мүнөөнэй түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай мастерскойнууд, һуралсалай классууд, запас частьнуудай складууд, научно-техническэ литературын номууд түбхинэнхэй. Шэнэ түхэлэй совет машинануудые харуулха талмайхан түхеэрэгдээ.

Венгер барилгашадай бодхооһон техническэ түб ВНР-тэ эльгээгдэдэг тракторнуудые, харгын машинануудые, элшэ хүсэнэй түхеэрэлгэнүүдые, метрогой вагонуудые хангалгые һайжаруулха арга олгохо, эдэ машинануудые заһабарилха ба ашаглаха талаар түгэс шадабаритай мэргэжэлтэдые бэлдэлгые хангаха юм. Венгридэ совет техникэ улам үргэнөөр хэрэглэдэг болоһон ушарһаа иимэ комплекс байгуулха хэрэгтэй болоо. Республикын госхозууд болон кооперативуудтахи тракторнуудай паркнууд СССР-эй предприятинуудай үйлэдбэрилһэн машинануудһаа гол түлэб бүридэдэг.

ШЭНЭ ЭЛЕКТРОВОЗУУДЫЕ ТУРШАНА

БЕРЛИН. Хеннигсдорфой Ганс Баймлерай нэрэмжэтэ локомотив бүтээлгын ба электротехническэ комбинадай газар дээрэһээ ээлжээтэ шэнэ электровоз туршалгада ябуулагдаба. Эндэ гурбан үдэр болоод лэ шэнэ машинануудые туршалгада үдэшэжэ байдаг. Туршалга гараһан электровозууд ГДР-эй түмэр замуудта эльгээгдэдэг. Мүнөө үедэ республикын түмэр замшадай мэдэлдэ 500 иимэ машина үгтэнхэй.

Комбинадай коллектив дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаад, жэлэй дүүрэтэр шэнэ түхэлэй 25 электровоз бүтээн гаргаха гэжэ уялгалагдаа. Тэдэнь час соо 120 километр түргэнөөр ябадаг, урдынхида орходоо электрын элшэ хүсэ багаар хэрэглэдэг байха юм.

Мүнөө үедэ комбинадай цехүүдтэ совет конструкторнуудтай хамта байгуулагдаһан хоёр мотоорно вагонуудтай шэнэ электро болон тепловоз туршалгада бэлдэлгэ түгэсэжэ байнхай. Советскэ Союзай ашагта малтамал олзоборилгын предприятинуудта шэнэ тепловоз ашаглагдаха зэргэтэй.

...РААР ...АНГАНАБ

...РАЛНАЙ—МАЛШАДТА

...ажаһуудалай хэ... ...албын албаниие ...үйлчилгэ гүрэн ...шанартай хэрэг ... Тус албан ажал... ...өө сагаа гамтай... ...мэргэжэл ша... ...рэл болбосоро... ...ахэ, үри хүүгэ... ...гэдэ анхаралаа хандуулха арга ... бшуу.

... район тала дай... ...гээр республи... ...е районуудһаа ...солоё. Тиимэһээ ... мүн малшадай... ...д холуур тара... ... Үшөө нэмэжэ ..., районмнай шэ... ... байгаалитай зо...

...рнай 300 шахуу ..., отаранууд тоо... ...айна. Тэндэ ажа... ...алладаг хүнүүдэй ...алые, ажаһууда... ...лэмжые хангаха ... бэшэшье һаань, ...жаллабал, мүнөө ...оние урагшатай... ... шадаха арга бо... ... гэжэ тоолоно...

...нүүдтэ ажаһууда... ...жэ хангалгын хэм... ... доторнай нилээд ...энэ оньһон түхеэ... ... комбинадай це... ... тусхай захилаар ...бель болон ажа... ...дала бусадшье хэ... ... хүн зон захижа ...ай республикын ... хүн зониие хан... ...лан, автомашина... ...изор болон ажа... ...бусад приборнуу... ...рилдаг мастернуу... ... эльгээжэ байдаг. ... гэхэдэ, хүн зо... ...далай хэрэглэмжэ ...мбинадай хүдэл... ... эдэбхи үүсхэл ... сэхээр ажаллаха, ...м наринаар сахи... ...бигдана гээшэ.

...оноймнай ажахы... ... түб һууринуудта ... захилнуудые аба... ...ексно пунктнууд, ... хэрэглэмжэ хан... ...шангууд хүдэлнэ. ...та, хүдэлмэрилэг... ...оной худалдаа най... ...дицинскэ хүдэлмэ... ... хамтаран, урид ... графигай ёһоор ... хангалгада хабаа... ...оор үнинэй. Комп... ...лга гээшэмнай ма... ...идалда нилээд таа... ...рэг мүн. Юундэб ...шээлхэдэ, холын ...мэнүүдтэ ажаһуу... ...дай үһэ заһаха, ...нь тэрэ дарыдань ...эшэ тон шухала ха ...ихэдэ, бидэнэр па... ...елевизор ба холо... ...адаг мастернуудые ...гээшэбди. Мүнөө ... тиигэжэ холодильник гү, али телевизорээ районой түбтэ абаашангүй гэртээ заһуулха аргатай болонхой.

Хангалгын эмхинүүдэй материальна бааза жэлһээ жэлдэ һайжарна гээд дурдаа һэмди. Энэ хэрэгтэ районой предприятинууд болон ажахынууд маанадта нилээд ехэ туһа хүргэнэ. Жэшээлхэдэ, «Юбилейный», «Улаан туяа» совхозууд, «Коммунизм» колхоз ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинадта туһаламжа болгон, хүн зонһоо захил абадаг комплексно пунктнуудые нээхэ байрануудые барижа үгэһэн байна. Тиихэдэ бусадшье ажахынууд шадал зэргээрээ туһалжа байдаг. Гансал «Целинный» совхоздо захилнуудые тушаан абаха комплексно пункт нээгдээгүй байһаар. Энэ асуудал ерэхэ жэлдэ шиидхэгдэхээр хараалагдана. Минии һанахада, тэндэхи нютагай Совет энэ шухала асуудал шиидхэлгэдэ горитой анхарал хандуулнагүй.

Гэхэтэй хамта КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр К. У. Черненкын КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1984 он) Пленум дээрэ «Хүнүүд тухай анхарал оролдолго, тэдэнэй ажалай ба ажаһуудалай эрхэ байдалые һайжаруулха, соёлой ажабайдалые саашадань хүгжөөн һалбаруулха гээшэ үйлэдбэриин амжалтануудай үндэһэн болодог гэжэ парти тоолодог» гээд онсолһые ажахынуудай болон предприятинуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд мартаха ёһогүй гээд һананаб.

Районойнгоо түбтэ ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинадай шэнэ байра бариха тухай асуудал зүбөөр шиидхэгдэжэ, барилгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябуулагдажа байнхай. Мүнөө байдаг комбинадай хуушан байрада шэнэ цехүүдые нээхэ аргагүй уйтан.

Ямаршье хүдэлмэри дээрэ кадрнуудай шиидхэхы үүргэ дүүргэдэгынь мэдээжэ. Зүгөөр манай комбинадта тус асуудал шиидхэгдэнхэй гэхын аргагүй. Халтад гэбэл, бэрхэ оёдолшод ба эсхэгшэд, холодильник болон гэрэй орёо бусад электро-түхеэрэлгэнүүдые заһабаридаг мастернууд дутадана. Ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын албанда хүдэлгэхэ зорилгоор нютагай залуушуулые училищинуудта, элдэб янзын курсануудта эльгээхэ гэжэ оролдонобди. Тодорхойлон хэлэбэл, арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада 10 гаран залуушуулые курсануудта эльгээжэ, өөрынгөө комбинадта ажалладаг болгоһон байнабди.

Захилнуудые саг болзортонь, һайн шанартайгаар дүүргэхын түлөө саг үргэлжэ оролдодог тула хүн зоной дунда хүндэтэй болоһон, даалгагдаһан ажалдаа харюусалгатайгаар хандадаг хүдэлмэрилэгшэдые эндэ дурдахада болохо байна. Тодорхойлбол, Романовка һууринай хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын байшангые даагша К. Г. Рыбакова, Үльдэргын хүн зонһоо захилнуудые тушаан абадаг пунктые даагша Ч. Д. Цыренова, комбинадай оёдолшод Л. Я. Ермакова, Ж. Г. Дамбиева, Б. Т. Дамбиева, эсхэгшэ З. Ц. Ринчинова, парикмахер Э. З. Ешидоржиева, телемастер В. Д. Дариев болон бусаднай эрхим ажалаараа шалгарна. Эдэ нүхэднай үдэр, һара, квартал бүриингөө даабаринуудые хододоо үлүүлэн дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ үргэлжэ түрүү һуури эзэлдэг хүнүүднай гээшэ.

Гэбэшье манай районой хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинадай коллектив байгша онойнгоо түсэбүүдые муугаар дүүргэжэ байнхай. Иимэ байдалай шалтагаануудые бэдэрээл һаа, олдоод байха. Сэхыень хэлэхэдэ, олонхи ушарта бидэнэр дотоодынгоо нөөсэ, арга боломжонуудые һайнаар хэрэглэжэ шаданагүйбди, ажалай ба үйлэдбэриин журам һайнаар хэрэглэжэ шаданагүйбди, кадрнууд дутадана. Тиихэдэ зарим предприятинууд эд бараа эльгээхэ түсэбөө дүүргэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын Серовой нэрэмжэтэ фабрика энэ жэлдэ манай комбинадта 10 мянган түхэригэй мебель дутуу эльгээгээд байна. Тиихэдэ бусадшье томо предприятинуудай жэжэ-божо юумэ хэдэг цехүүд манда продукци эльгээхэ түсэбөө һайнаар дүүргэнэгүй. Эдэ бүгэдэ дутагдалнууд манай коллективэй түсэбөө дүүргэхэ хэрэгтэ сэхэ нүлөөлнэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Бидэнэр саашадаа хүн зоной хангалгые улам һайжаруулха зорилготойбди. Энэ зорилгоёо бэелүүлхын тула бидэнэр элдэб амһарта саг зуураар үгэхэ, хубсаһа хунар, тэрэ тоодо дулаан бээлэй, малгай, гуталнуудые оёхо талаар захил абалгаяа улам үргэдхэхөөр хараалнабди.

Районой хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэд арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбые бүхы дээрэнь амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө хүсэ шадалаа, мэргэжэл шадабаряа зорюулан ажаллажа байна. Юуб гэхэдэ, хүдөөгэймнай ажалшад байгша ондо болоһон үерэй уһанһаа ехэ хохидолдо орожо, малай үбэлжэлгые тон орёо байдалда үнгэргэхэнь гэжэ мэдэнэбди. Иимэ хүшэр сагта бидэнэр малшадые һайнаар хангаха, тиигэжэ тэдэнэй урма зоригые бадаруулха ёһотойбди. Бүхы ажал ябуулгамнай мүнөө энэ хэрэгтэ зорюулагдажа байна.

А. ДАМЕЕВА,
Яруунын районой хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинадай директор.

АЖАЛШАДАЙ бэшэгүүдһээ

НОМДО ДУРАТАЙШУУЛАЙ ПЛЕНУМ

Номдо дуратайшуулай бүлгэмэй Буряадай республиканска болон Улаан-Үдэ хотын эмхиин правленинүүдэй нэгэдэмэл пленум һаяхан болобо. Пленум дээрэ номдо дуратайшуулай бүхэсоюзна, бүхэроссин бүлгэмүүдэй гурбадахи съезднүүдэй шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан Буряадай эмхиин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Республиканска эмхиин правлениин харюусалгата секретарь, Бүхэсоюзна бүлгэмэй съездын делегат Н. В. Золотарева энэ асуудалаар элидхэл хэбэ. Элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэдэ Загарайн районно организациин түрүүлэгшэ М. А. Трубкина, Гэгээрэлэй министерствын инспектор Т. Л. Иванова, «Байкальские огни» гэжэ районно газетын редактор П. И. Григорьев гэгшэд хабаадаһан байна.

Коммунизм байгуулжа байһан совет ажалшан хүдэлмэришэдэй дунда парти, правительствын баталан абаһан шиидхэбэринүүдые, марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые, бусад номуудые тараан нэбтэрүүлхэ гээшэ бүлгэмэй нэн түрүүшын зорилго болоно. Тиихэдэ үзэл сурталай болон ниитэ-политическэ хүдэлмэри улам дээшэлүүлхэ зорилгонуудые тодорхойлһон КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд номдо дуратайшуулай бүлгэмэйхидтэ онсо удха шанартай байна гэжэ тэмдэглэгдээ.

И. ЗЕЛИКОВ.

«САХИЛГААН» АЙЛШАЛҺААР

Мүнөө үедэ хүдөө нютагуудта тон харюусалгатай хаһа—ниитын малай үбэлжэлгэ ябажа байна. Илангаяа һү һаалиин фермэнүүдэй коллективүүд үбэлэй сагта һаамаа ехээр доошолуулхагүйе оролдон, холимол тэжээлээ аргатайгаар гаргашална. Гадна хонишод шэнэ түл абалгынгаа халуун хаһада һүүлшын бэлдэлгэ хэжэ байнхай.

Үбэлжэлгын хаһада үглөөнэй бүрэнхыгөөр, үдэшын харанхыгааршье ажаллажал ябадаг малшадые соёлой талаар саг соонь хангажа байха гээшэ ехэ удха шанартай.

Районоймнай соёлой байшангай «Сахилгаан» гэжэ агитбригада һаяхан манай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалиин фермэнүүдтэ, отарануудта ерэжэ, концерт наада харуулба, лекци хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэбэ. Жэшээлхэдэ, колхозой үнинэй хонишон Цырен-Доржо Бурнушкиевич Эрдынеевэй хүтэлбэридэг хонишодой бригада, хүршэ отарануудай хүдэлмэришэд сугларжа, «Сахилгаанай» программые һонирхон хараба. Эндэ Дорисо Гомбоевагай уян нугархай хатарнууд халуун альга ташалгаар угтагдаа. Тэрэ буряад, монгол, казах арадуудай хатарнуудые гүйсэдхэһэн байна. Тиихэдэ Сэржэмаа Будаева, Федосья Грудинина гэгшэд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуехэ дайнда совет арадай туйлаһан Илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан дуунуудые ирагуу һайнаар дуулаба.

Гадна агитбригадын гэшүүд фермэ, отарануудта «Сахилгаан» хуудаһануудые саг соогоо гаргадаг байна.

Б. ДОНДУПОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Хурамхаан.

БООЦЫН ҺУРГУУЛИДА

«Бүмбэрсэг дэлхэйдэ—амгалан байдал!» гэһэн уряатайгаар эб найрамдалай долоон хоног Зэдын районой Бооцын дунда һургуулида үнгэргэгдэбэ.

Энэ долоон хоногой туршада һургуулиин ажабайдалда һонирхолтой үйлэ хэрэгүүд олон байгаа гэжэ тэмдэглэлтэй. Түрүүшын үдэр «Дайн манда хэрэггүй!» гэһэн ниитэ гаршагтай политическэ плакадуудай, номуудай выставкэ нээгдэжэ, Никарагуагай арадтай һаналаа нэгэдэлгын митинг үнгэргэгдөө. Никарагуа ороние США-гай газаашалжа байһан политикые эрид буруушааһан бэшэгүүдые бэшэжэ, «Пионерская правда» газетэ эльгээгээ. Удаадахи үдэрнүүдтэ полит-хэшээлнүүд, политическэ дуунуудай конкурс, «Нарата дэлхэй мандаг, ядерна дайн хосорог!» гэһэн темэтэй уран зурагай конкурс эмхидхэгдээ. Эдэ хэмжээ ябуулгануудта һургуулиин һурагшад эдэбхи ехэтэйгээр хабаадаа.

Б. ЦЫБИКОВ.

ТАСС АПН ХИЛЫН СААНАҺАА

ООН-ой ГЕНЕРАЛЬНА АССАМБЛЕЙН ШИИДХЭБЭРИ

НЬЮ-ЙОРК. Дэлхэйн хоёрдохи дайнда фашизмые бута сохижо, илалта туйлаһаар 40 жэлэй ойе 1985 оной майн 8-9-дэ һайндэрлэхые ООН-ой Генеральна Ассамблейн 39-дэхи сесси соносхобо. Бүхэдэлхэйн-түүхэтэ энэ үйлэ хэрэгые һайндэрлэлгэ нацис, фашис болон бусад үзэл сурталнуудта, үндэһэ яһанай илгаа гаргалгада, хашалта харшалалтада эсэргүү тэмсэлдэнь уласхоорондын эмхиин бүхы хүсэлэл оролдолгонуудые элсүүлхэ ёһотой гэжэ сесси дээрэ баталагдан абтаһан тогтоол дотор хэлэгдэнэ.

Нацизм болон фашизмые илаһанай ашаар лэ Нэгэдэмэл Нацинуудай Организаци эмхидхэгдэн байгуулагдаһан байгаа гэжэ документ дотор тэмдэглэгдэнэ. Дайнай уршагта хойшолонгуудһаа саашанхи үеын хүнүүдые аршалан хамгаалхые шиидэнхэй байһанаа арадууд тэрэнэй Устав дотор мэдүүлээ һэн. Гэхэ зуура зарим оронуудта фашизмые номноошод ажал ябуулгаяа эдэбхижүүлжэ, эб найрамдалда уршаг тойбо татажа, хүнэй гол эрхэнүүдые, сүлөөнүүдые бэелүүлгэдэ бэрхэшээл түбэгүүдые ушаруулжа байна гэжэ тэдэнэр сэдьхэлээ хүдэлэнгөөр мэдүүлбэ. Хүндэ эсэргүү бүхы гэмтэ ябуулгануудые сараха, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулха, дайнай аюулые сараха гээшэ дэлхэйн бүхы хүн зоной гол зорилго болоно гэжэ тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ.

ОЙН БАЯРТА БЭЛЭДХЭЛ

НЬЮ-ЙОРК. Колониальна оронуудта ба арадуудта бэеэ дааһан байдал олгохо тухай түүхэтэ декларациие ООН-ой Генеральна Ассамблейн СССР-эй үүсхэлээр баталан абаһаар 25 жэлэй ойе уласхоорондын эмхи үргэнөөр тэмдэглэхые бэлдэжэ байна. Энээнтэй дашарамдуулан, ООН-ой Генеральна Ассамблейн 39-дэхи сесси ойн баярай тусхай заседаниие ерэхэ жэлэй һүүл багта ООН-ой штаб-байшан соо үнгэргэхэ тухай шиидхэбэри абаба.

Гайхамшагта ойн баярай хүндэлэлдэ Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида, тэрэнэй тусхай эмхи зургаануудта выставкэнүүд, семинарнууд, симпозиумууд үнгэргэгдэхэ байна. Колониие болюулха тухай ООН-ой комитет хоёр семинар үнгэргэхэ юм. Империализмын хүсэнүүдэй ябуулгые элишэлхэ, колониализмые, апартеидые, үндэһэ яһанай илгаа гаргалгые эсэслэн усадхан зайсуулха гээшэ тэдэнэй гол зорилго болоно.

УЛАСХООРОНДЫН УУЛЗАЛГА

ПРАГА. Совет соёл болон искусствые олоной дунда нэбтэрүүлхэ дүй дүршэлөө, мүн зохёохы интеллигенцитэй ябуулагдадаг хүдэлмэриин дүй дүршэлые халан абалсаха талаар Советскэ Союзтай социалис оронуудай хани барисаа тогтоолгын бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэдэй уулзалга эндэ дүүрэбэ. НРБ-гэй, ВНР-эй, СРВ-гэй, ГДР-эй, Кубын, ПНР-эй, СССР-эй, ЧССР-эй, КНДР-эй, ЛНДР-эй ба Кампучиин делегацинууд тэрээндэ хабаадаһан байгаа.

Ороной эгээл олоной хабаадалгатай ниитын-политическэ эмхиин — чехословак-совет хани барисаанай холбооной хүдэлмэритэй айлшад танилсаба. Мүнөө үедэ 2,4 миллион хүн тус холбооной бүридэлдэ ороно. Эдэнь элдэб наһанай, элдэб мэргэжэлэй хүнүүд юм. КПСС-эй ба Совет правительствын эб найрамдалта политикые, Соведүүдэй ороной соёл болон искусствые олоной дунда нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ гээшэ промышленна предприятинуудта, хүдөө ажахын кооперативуудта, дээдэ һургуулинуудта, научна эмхи зургаануудта байгуулагдаһан тэрэнэй эмхинүүд гол шухала зорилгомнай болоно гэжэ тоолоно.

Түбэй Америкэ тушаа Вашингтоной захиргаанай ябуулжа байһан эзэрхэг түримхэй политикые дэлхэйн демократическа олониитэ эрид буруушаана. Энэ регионой арадуудтай һаналаа нэгэдэлгын жагсаал Швейцариин ниислэл хотодо үнгэрбэ. Берн, Цюрих, Базель болон бусад хотонуудай ажалшадтай хамта энэ жагсаалда Латиин Америкын оронуудай түлөөлэгшэд байгаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаналаа нэгэдэлгын жагсаал. ТАСС-ай фотохронико.

...УОШСКО ...ЛЗАЛГА ...ЭГДЭБЭ

...Э. Ядерна буу ...е бүтээн гаргал... ...улха асуудалнуу... ...ошско тусхай уул... ... нээгдэбэ. Совет..., Польшын, Анг... ...ША-гай, Франциин, ...ба бусад оронуу... ... мэдээжэ эрдэм... ...лическэ болон ниитын ажал ябуулагшад, сэрэгэй асуудалнуудаар экспертнүүд тэрээндэ хабаадана.

Дэлхэй дээрэхи байдалай улам түгшүүрилтэй боложо байһанда һанаагаа зобоһон уулзалгада хабаадагшад ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха, хороохо, замбуулинай дайдада буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые сараха асуудалнуудые, мүн ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха хэмжээнүүдые зүбшэн хэлсэхэ байна.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛЭЙ ПРОГРАММА

НЬЮ-ЙОРК. Ядерна буу зэбсэгүүдые тэрэ хэмдэнь үлөөхын түлөө национальна ябуулгын нэгэдэлэй хүтэлбэриин гэшүүдэй Миссури штадай Сент-Луис хотодо үнгэргэгдэһэн заседаниинууд дээрэ ядерна дайнай аюулые зайсуулан сарахын түлөө, ядерна буу зэбсэг туршалгые, үйлэдбэрилгые болюулхын түлөө тэмсэлые саашадань эдэбхижүүлхэ асуудалнуудта гол анхарал хандуулагдаһан байгаа.

Вашингтоной захиргаанай дай жүрөөдэһэн политикые эрид шүүмжэлгын оршон байдалда үнгэрһэн ниитэ-национальна табадахи конференциин дүнгүүдые тэдээндэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэбэ. Хуралдаан дээрэ баталагдан абтаһан документын гол шухала дүримүүдые бэелүүлхэ тодорхой хэмжээнүүдые тэдэнэр хараалһан байгаа. 1985 ондо эб найрамдалай түлөө американ тэмсэлшэдэй ябуулгануудай стратеги тэрээн дотор тодорхойлогдоһон байна. Тусхайлбал, Сагаан байшангай дай жүрөөдэһэн хараа шэглэлдэ эсэргүү национальна үдэрые ерэхэ жэлэй апрель һарын һүүл багта Вашингтондо үнгэргэхөөр шиидхэгдэбэ.

БУРЯАДАЙ МОРИН СЭРЭГЭЙ ҺУРГУУЛИИН БАЙГУУЛАГДАҺААР 60 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

СЭРЭГЭЙ, АЖАБАЙДАЛАЙ ГАЙХАМШАГТА ҺУРГУУЛИ

· Буряадай кавалерийскэ частиин байгуулагдаһаар 60 жэл гүйсэбэ. Партиин XII съездын (1923 он) тогтоолой үндэһөөр, союзна болон автономито республиканануудта сэрэгэй национальна бүридэлнүүд бии болгогдожо эхилһэн юм.

Национальна асуудал шиидхэхэ арадуудай адли тэгшэ бэшэ бодото байдалые усадхаха хэмжээ ябуулгануудые зохёон табихадаа, партиин съезд Союзай арадуудай һаналаа нэгэдэлгын ба аха дүү ёһоной үзэл суртал нэбтэрүүлхэ талаар хүмүүжүүлгын хүдэлмэри Улаан Армида шангадхаха гэжэ зааһан, республиканануудай бэеэ хүсэдөөр хамгаалхын тула бүхы заабаринуудые сахин, национальна сэрэгэй частьнуудые эмхидхэхэ тодорхой хэмжээнүүдые абаһан байха юм.

Коммунис партиингаа съездын тогтоолнуудые бэелүүлэн, СССР-эй Реввоенсовет Национальна сэрэгэй байгуулалтын табан жэлэй түсэб баталһан юм. Энэ түсэбэй ёһоор, Буряадта кавалерийскэ полк бии болгогдоо.

1923—1924 онуудта республикын партийна ба совет органууд буряадуудые сэрэгэй албанда абаха, түрүүшын морин сэрэгэй частьнуудта хабаадуулха талаар эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулаа. 1923 оной октябриин 18-да РКП(б)-гэй обкомой президиум, М. Н. Ербановай элидхэл шагнажа үзөөд, сэрэгэй албанда буряадуудые таталгые хэрэгтэй ба таарамжатай гэжэ тогтооһон байна. 1901—1903 онуудта түрэһэн буряад хүбүүдые 1924 оной май һарада бүридхэлдэ абаха тухай облвоенкомадай тогтоолые партиин обком һайшаагаа бэлэй.

1925 оной март һарада Буряадай АССР-эй Соведүүдэй III съезд, ажалшадай дура хүсэлые бэелүүлэн, буряадуудай сэрэгэй албанда хабаадалгые батадхаһан байна.

1925 оной августын 23-да ЦИК-ай Президиум ба СССР-эй СНК «Бурят-монгол үндэһэ яһанай эрхэтэдые сэрэгэй бодото албанда таталга тухай» тогтоол абаба. «1903 ондо түрэһэн буряад хүбүүдые сэрэгэй албанда таталга баяр баясхалангай оршон байдалда үнгэргэгдөө» гэжэ 3-дахи партийна областной конференци дээрэ тэмдэглэгдээ һэн. 1923 оной октябриин 19-дэ партиин Буряадай обкомой Президиум Буряадай сэрэгэй частиие болон командирнуудые һургаха һургуули бии болгохо тухай шиидхэбэри абаһан юм.

5-дахи Улаан Тугта Армиин болон 5-дахи Кубанска кавалерийскэ бригадын түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэһэн зүблөөнүүд дээрэ Буряадай частьнууд гол түлэб кавалерийскэ байха ёһотой, младша командна состав бэлдэхын тула бригадна гү, али дивизионно түхэлэй һургуули эмхидхэхэ хэрэгтэй гэжэ тоологдоо бэлэй.

Командарм И. П. Уборевичэй зууршалгаар, 1924 оной декабриин 18-да СССР-эй РВС-эй түрүүлэгшын орлогшо М. В. Фрунзе Буряадай кавалерийскэ младша командна составай һургуулиин штат баталаа һэн. 5-дахи кавалерийскэ бригадын дэргэдэ бэеэ дааһан һуралсалай-строевой часть боложо, энэ һургуули тодороо. Курсантнуудай состав 75 хүнһөө бүридэһэн, тэрэ тоодо, һэлмээр сабшалгын взвод—60, пулеметно взвод 15 хүнһөө бүридэһэн байха гэжэ тодорхойлогдоһон юм.

1924 оной ноябрь-декабрь һаранаудта курсантнуудые абалган боложо, 133 хүнһөө мэдүүлгэнүүд ороо һэн. Табари хэхэ комисси гол түлэб Совет засагай түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэһэн һайн дуратаниие — 75 залуу буряад хүбүүдые шэлэн абаба.

Һургуулиин начальнигаар 1920 онһоо партиин гэшүүн, Сибирьтэ болоһон граждан дайнда хабаадагша, Улаан Тугай орденой кавалер И. И. Дударев, комиссараар Забайкалида түрэһэн, буряад хэлэ һайн мэдэхэ В. С. Токмаков, политругаар Л. Н. Рубашкевич болон Н. С. Кузнецкий гэгшэд томилогдоо һэн.

1925 оной январиин 13-да СибВО-гой штаб Буряадай кавалерийскэ һургуулиин бүридхэлгые дүүргэһэн тухай приказ гаргаа юм. Буряадай сэрэгэй һургуулиин бии болоһоной баяр ёһолол февралиин 1-дэ үнгэргэгдөө һэн. Һургуулиин партийна ячейкэ (секретаринь Н. С. Кузнецкий) эдэбхи ехэтэй хүдэлмэри ябуулжа эхилбэ. 1925 оной намар тээшэ курсантнуудай 90 процентнь коммунистнууд ба комсомолшууд болоод байгаа. Һуралсалһаа гадуур хүдэлмэриин ба спортын дүнгүүдээр эрхимлэжэ, сэрэгэй бригадын шагналда энэ һургуули хүртэбэ. «Бригада соогоо Буряадай кавалерийскэ һургуулиин нэрэ хүндэ болон нүлөөн үргэгдөө»— гэжэ политотделэй начальник М. И. Кундо партиин обкомдо болоһон зүблөөн дээрэ тэмдэглээ һэн.

Түрүүлэн албанда абтаһан сэрэгшэдэй һуралсал 10 һара соо үргэлжэлөө. 1925 оной ноябриин 15-да түрүүшын буряад младша командирнуудые һурган гаргаһанай баярай үдэшэ болоо бэлэй. Эрхим дүнгүүдтэйгээр дүүргэжэ гаргашадай дунда И. Асалханов, П. Сороковиков, И. Куриганов, Г. Мункин болон бусад нэрлэгдэһэн юм.

1925 оной намар залуушуулые Армида абалганай үедэ младша командирнуудай һургуули болон түрүүшын строевой часть — кавалерийскэ эскадрон бии болгогдоо. Эдэ хоёр сэрэгэй частьнуудта младша командирнуудаар Буряадай морин сэрэгшэдэй һургуулиие дүүргэгшэд табигдаа: Буркавэскадроной командираар — Н. М. Тихомиров, комиссараар — Н. И. Сабко баталагдаба. Эскадрон 128 хүнһөө бүридэһэн байгаа. Эскадрондо һонирхолтой политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулагдадаг, улаан сэрэгшэдэй дунда үзэг бэшэг мэдэхэгүй ушар үгы болоо. Бригада соо эмхидхэгдэһэн элдэб курсануудта сэрэгшэд ябажа, совет, ажахын ба соёл-гэгээрэлэй эмхинүүдтэ хүдэлхэдэ туһатай бэлэдхэл абадаг бэлэй.

1927 оной июлиин 29-дэ болоһон партиин обкомой бюрогой заседани дээрэ СибВО-гой Политуправлениин инспекци Буряадай частинуудай зарим тэды амжалтануудые болон урагшатай партийно-политическэ хүдэлмэриие тэмдэглээ һэн.

1927 ондо Буряадай кавалерийскэ һургуули Буркавэскадрон хоёр бэеэ дааһан Буряадай морин сэрэгэй дивизион боложо нэгэдэбэ. Ноябриин 19-нэй үдэр Буряадай кавалерийскэ частинуудай ехэ һайндэр болоо һэн. Дивизионой командираар Л. А. Бусыгин томилогдоо бэлэй. Тэрэ бэрхэ кавалерист, Кубанска бригадада полкын командирай строевой бэлэдхэлэй талаар туһалагшаар хүдэлдэг байгаа. 1918 онһоо партиин гэшүүн, урдань Буряадай республикын облвоенкомадай политотделэй начальник байһан П. П. Кобелев комиссараар, харин командирай ажахын талаар туһалагшаар И. И. Дударев табигдаа бэлэй. Взводуудай командирнуудаар Краснодарска кавалерийскэ һургуули дүүргэһэн И. Б. Балдынов, Д. А. Васильев, Л. И. Лосев, С. Х. Митанов, С. П. Темников, Н. М. Хамаганов, О. В. Шагдыров, А. М. Шаракшинов, И. Д. Гонсонов гэгшэд томилогдобо. Дивизионой бүридэлдэ младша командирнуудай һургуули, хоёр эскадрон, пулеметно, хэлхеэ холбооной, хүтэлбэрилгын взводууд ородог байгаа. 1929 оной апрелиин 1-нэй байдалаар, дивизиондо 335 хүн алба хэдэг байһан юм.

Партийно-политическэ хүдэлмэри һайнаар ябуулагдажа, Совет ороноо хамгаалхаар бэлэн байлгада онсо анхарал хандуулагдадаг һэн. Политическэ һуралсалда 12 бүлэгөөр хэшээлнүүд, 3 кружок ябуулагдадаг байгаа. 1928—1929 онуудта областной спортивна мүрысөөнүүдтэ дивизион үндэр һууринуудые эзэлээ. Дивизионой партийна организаци бэхижэээ, тэрэнэй зэргэдэ 61 коммунист тоологдодог болобо.

1929 оной зун СибВО-е командалагша В. В. Куйбышев дивизиониие шалгаа бэлэй. Политическэ болон мориной бэлэдхэлээр дивизион үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө һэн. Энэ үндэр сэгнэлтээ дивизионой сэрэгшэд 1929 оной намар КВЖД-дэ сагаан хитадуудтай болоһон байлдаанда гэршэлээ юм. Ноябриин 17-ой эртэ үглөөгүүр Буркавдивизион түрүү зэргын частьнуудтай хамта добтолгодо орожо, Маньжуур хотын урда захадань гараад, дайсадай һөөргөө сухариха харгыень хаагаа. Дүрбэн үдэрэй туршада таһалгаряагүй болоһон байлдаанда дивизион дайсанай ябаган ба морин сэрэгэй добтолгонуудта шанга сохилто үгөө. Ноябриин 20-до эршэмтэй добтолгоор дайсанай урагшаа ороһон бүлэгые бута сохибо. Эдэ байлдаануудта Буряадай морин сэрэгшэд сэрэгэйнгээ тангаригта үнэн сэхэ ба дайшалхы эрхим бэлэдхэлтэй байһанаа харуулаа. Илангаяа тэрэ байлдаанда И. В. Балдыновай командалдаг пулеметчигуудай взвод онсо шалгараа һэн. Дивизионой дайлалдаһан тушаа үндэр сэгнэлтэ Кубанска бригадын командир К. К. Рокоссовский, Забайкалиин бүлэгэй штаб ба Политотдел үгөө бэлэй. Штабай начальник Кассин иигэжэ бэшээ һэн: «Залуу национальна часть — Бурят-Монголой дивизионой дайшалхы шэнжые онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Дивизион нэгэнтэ бэшэ өөрынгөө участок дээрэ түргэн добтолгоор тулалдаанай эсэс хэдэг байгаа».

СССР-эй ЦИК-гэй Президиумэй тогтоолоор Буркавдивизион сэрэгэй частьнуудта үгтэдэг үндэр тэмдэгээр—Хүндэлэлэй революционно Улаан Тугаар, Улаан Тугай орденоор 14 хүн шагнагдаа һэн.

Хойшонхи жэлнүүдтэ Буркавдивизион Забайкалиин сэрэгэй бүлэгтэ ходо түрүү зэргэдэ ябаа. 1931 ондо энэ дивизион кавалерийскэ һайн бэлэдхэлтэй байжа, дамжуулгын «Мори унагша» («Всадник») гэһэн тэмдэгтэ хүртөө һэн. Тэрэл оной зун Шэтэһээ холо бэшэ газарта зунай дивизионой һургуули хэжэ байхада, СССР-эй Оборонын нарком К. Е. Ворошилов өөрөө тэдэниие хараһан байна. Тэрэ морин сэрэгшэдэй бэлэдхэлдэ үндэр сэгнэлтэ үгөө һэн. Частьнуудай парад дээрэ К. Е. Ворошилов иигэжэ хэлэбэ: «Бурят-Монголой дивизиониие Москвада Улаан талмай дээрэ харуулбашье, эшхэбтэр байхагүй».

Буркавдивизиондо хүмүүжэгшэд хүдөөгэй социалис хубилалтануудта тон эдэбхитэйгээр хабаададаг бэлэй. Тэдэнэй дундаһаа партийна, совет, ажахын олон хүтэлбэрилэгшэд урган гараа. БурЦИК-ай ба ВЦИК-ай гэшүүнээр Д. Дылгыров һунгагдаа, Е. Хунхенов XVI съездын делегадаар дэбжүүлэгдэһэн юм. Г. Очиров кадрова офицер болоод, Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ партизанска бригадые командалагша ябаа. П. П. Кобелев, И. И. Дударев, И. В. Балдынов гэгшэд Совет Армиин генералнуудай нэрэ зэргэдэ хүртөө, тиигэжэ дайсаниие даралгада ехэ хубитаяа оруулаа юм.

1933 оной эхиндэ Буряадай кавалерийскэ полк байгуулагдаба. Полкын командираар М. И. Кундо — 1918 онһоо партиин гэшүүн, Совет засагай түлөө эдэбхитэй тэмсэлшэ — томилогдоо. Комиссарынь И. П. Любимов —1919 онһоо партиин гэшүүн, граждан дайнда хабаадагша байгаа. М. И. Кундо, И. П. Любимов хоёр Буркавполкын, хожомоо Буркавбригадын бэхижэн хүгжэлтэдэ ехэ габьяатай. Полк территориальна гуримаар байгуулагдаа һэн. Тэрэнэй эскадронуудай бүридэл һэлгэгдэжэ байхаар Түнхэнэй, Боохоной, Хяагтын, Сэлэнгын, Алайрай, Агын, Кабанскын болон Хориин аймагуудта бии болгогдодог бэлэй. Командна-политическэ бүридэл, полковой һургуули, артиллерийскэ, пулеметно, хэлхеэ холбооной эскадронууд, ажахын подразделенинүүд кадрова сэрэгшэдһээ бүридэдэг байһан юм.

Республикын партийна болон совет органууд сэрэгшэдэй бүлэгүүдэй һэлгэлтэдэ ба сборнуудые үнгэргэлгэдэ, саг үргэлжэ туһа хүргэдэг бэлэй. Мүн шефскэ хүдэлмэри һайнаар табигданхай байһан юм.

1934 оной ноябрь һарада Буряадай кавалерийскэ частьнуудай байгуулагдаһаар арбан жэлэй ойн баяр үргэнөөр тэмдэглэгдээ һэн. Энэ оной ноябриин 19-дэ СССР-эй Оборонын нарком тусхай приказ гаргаба. Мүн партиин обкомой, республикын СНК-гай нэрэдэ, полкын командирта олон тоото амаршалганууд ороо. Алас-Дурна зүгэй бэеэ дааһан Забайкалиин сэрэгшэдые командалагша И. К. Грязнов иигэжэ бэшээ һэн: «Буряад-Монголой Улаан Тугта национальна кавалерийскэ часть бүхы хүдэлмэришэн-таряашанай Улаан Армиин болон ОКДВА-гай (Алас-Дурна зүгэй тусхай Улаан Тугта Арми) омогорхомоор хубинь болоно». 1934 ондо Буряадай номой хэблэл литературно-уран һайханай «Арбан жэл» гэжэ нэрэтэй альманах барлан гаргаба.

1934 оной дайшалхы болон политическэ бэлэдхэлэй дүнгөөр Буркавполк СССР-эй Оборонын наркомой Хүндэлэлэй рапортдо оруулагдаха эрхэдэ хүртэһэн юм. 1936 оной мартын 3-най «Красная Звезда» газетэдэ «Буряад-Монголой Улаан Тугта» гэһэн ехэ статья гаража, полкын сэрэгшэдэй ба командирнуудай дайшалхы хэрэг тухай һонирхолтойгоор хөөрөө һэн.

1934—1936 онуудта дайшалхы ба политическэ бэлэдхэлдэ шалгарһанай түлөө сэрэгшэд В. П. Панин, И. В. Балдынов, К. Е. Сеськин, Д. В. Аганаев, Д. С. Цыбиков гэгшэд орденуудаар шагнагдаа. Д. В. Аганаев БурЦИК-эй гэшүүнээр ба Соведүүдэй Бүхэсоюзна VII съездын делегадаар һунгагдаа бэлэй.

Уласхоорондын байдалай түгшүүрилтэй боложо, дайнай аюулай тохёолдоходо, Улаан Арми кадрова гуримай бүридхэлдэ ороо юм. 1936 оной эхиндэ Буркавполкын үндэһөөр кадрова соединени — кавалерийскэ бригада (Буркавбригада) байгуулагдаа. Энэ бригада хоёр полкһоо (11-дэхи, 12-дохи), хэдэн ондоо эскадронуудһаа бүридөө. Полк бүхэн полковой һургуулитай, һэлмээр сабшалгын — дүрбэн, пулеметно нэгэ эскадронтой, полковой батарейтэй ба бусад подразделенинүүдтэй байһан. Полкнуудые командалагшаар дүй дүршэл ехэтэй командирнууд В. П. Панин ба М. Д. Ягодин гэгшэд ябаа. Тэдэнэр Эсэгэ оронoo хамгаалгын дайнай үедэ соединенинүүдые командалагшаар томилогдоо һэн. ВКП(б)-гэй обкомой, республикын СНК-гай зууршалгаар сэрэгэй бригадын командираар М. И. Кундо томилогдоо, һүүлээрнь Н. Ф. Лебеденко болоо һэн. Партиин обком бригадын политическэ бүридэл шангадхахын тула партийна ба совет олон харюусалгата хүдэлмэрилэгшэдые эльгээгээ бэлэй.

1913—1914 онуудта түрэһэн буряад залуушуулые Армида абалга 1936 оной май һарада баярай оршон байдалда үнгэрбэ. Буркавбригадын рядовой ба младша командна составта 1300 шахуу хүн абтаа һэн.

1936 оной октябрь һарада бригадын түрүүшын партийна конференци болоһон юм. Агууехэ Октябриин социалис революциин XX жэлэй ойн баярта ЗабВО-гой морин сэрэгэй соединенинүүдэй эрхимүүдэй зэргэдэ бригадаяа гаргаха гэһэн зорилго партийна конференци табяа юм.

Сэрэгшэдэй интернациональна хүмүүжүүлгэдэ тон ехэ анхарал хандуулагдадаг байгаа. Юуб гэхэдэ, бригадада олон үндэһэн яһатанай түлөөлэгшэд алба хэдэг бэлэй. «Бригадын политико-моральна байдал таарамжатай. Буряад ба ород бүлэгүүдэй өөһэдэ хоорондын харилсаан һайн» гэжэ М. И. Кундо бэшээ дүүрэн үндэһэтэй байгаа. 1936 ондо болоһон СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада сэрэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадаа. Буряадай кавалерийскэ частьнуудай ветеран Д. С. Цыбиков СССР-эй Верховно Соведэй депутадаар һунгагдаба. Младша политрук Б. Д. Дондоков Буряадай республикын Верховно Соведэй депутат болобо.

Манай ороной ажалшад хүдэлмэришэн-таряашанай Улаан Армиин XX жэлэй ойн баярые 1938 оной февраль һарада үргэнөөр тэмдэглээ бэлэй. Энэ һайндэртэй дашарамдуулан, сэрэгэй шефскэ хүдэлмэри үргэдөө. БМАССР-эй СНК дамжуулгын Улаан туг бии болгожо, 12-дохи кавалерийскэ полкдо барюулагдаба. 1938 оной майн 1-дэ бригадын частьнуудай парад болоо һэн.

Партиин ЦК-гай, СССР-эй СНК-гай «РККА-гай национальна частьнууд ба бүридэлнүүд тухай» тогтоол 1938 оной мартын 7-до абтаа һэн. Тэрээн соо Улаан Армиин зэргэдэ үргэн олониитые хабаадуулха, социалис Эхэ оронoo хамгаалгада кадрнуудые бэлдэхэ хэрэгтэ национальна частьнууд ехэ удха шанартай байгаа гэжэ тэмдэглэгдээ һэн.

Орон соо болоһон үндэһэн хубилалтануудые хараадаа абан, Сэрэгэй Хүсэнүүдэй урда табигдаһан шэнэ эрилтэнүүдтэй тааралдуулан, партиин ЦК болон СССР-эй СНК национальна частьнуудые болон соединенинүүдые бүхэсоюзна үргэн территориальна бүридхэлнүүдтэй нэгэдүүлхэ тогтоол абаба.

Буряадай кавалерийскэ частьнууд республикын ажабайдалда ехэ үүргэ дүүргэээ. Улаан Армитай ажалшадай хани харилсаан бэхижээ. Эдэ частьнуудта хүмүүжэгшэд, һайн бэлэдхэл абажа, социалис байгуулалтын бүхы участогуудта эдэбхитэйгээр хабаадаа, тэдэнэй олониинь хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ дэбжүүлэгдээ.

Буряадай морин сэрэгшэд Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ фронтнууд дээрэ нэрэ солоео дээрэ үргэн ябаа. Дайнай урдахи жэлнүүдтэ шэрээгдэһэн сэрэгшэдэй шанга хүсэл, зориг һүүлдэнь болоһон байлдаануудта айхабтар туһатай, хүндэ хүшэр зам гаталжа, Совет Эхэ оронойнгоо урда эрхэтэнэй уялгаяа дүүргэхэдэнь жэшээлэшэгүй удха шанартай һэн.

А. ГУРУЖАПОВ,
түүхын эрдэмэй кандидат.

ДУУН БА ХАТАРАЙ ҮДЭШЭ

Буряадай гүрэнэй Ленинэй орденто оперо болон баледэй академическэ театрай уран бэлигтэнэй концерт болобо.

РСФСР-эй габьяата артист В. Буруев, С. Туликов, А. Полухин гэгшэдэй «Родина» гэһэн дуугаар концертын түрүүшын отделениие нээһэн байна. Удаань театрай бэлигтэйшүүл ирагуу һайхан аялга зэдэлүүлжэ, уян нугархай хатар дэлгэжэ, харагшадай хани халуун альга ташалгада хүртэбэ. Буряадай АССР-эй габьяата артистнар Л. Третьяков, Е. Кыштымова, Т. Дудеева, РСФСР-эй габьяата артистнар Е. Самбуева, А. Павленко, В. Ганженко, РСФСР-эй арадай артист Д. Дашиев болон бусад концертын 1-дэхи отделенидэ бэлиг шадабарияа харуулаа.

Арадай дуунуудые гүйсэдхэгшэдэй Бүхэроссин конкурсын лауреат В. Бороев А. Андреевэй Буряадай арадай поэт Д. Жалсараевай үгэ дээрэ бэшэһэн «Түрэл нютаг тухай» дуу хангюурдаба.

Театрай залуу дуушан Ольга Аюрова Ереванда болоһон М. Глинкын нэрэмжэтэ Бүхэсоюзна камерна дуунай конкурсдо 200 дуушадай дундаһаа 1-дэхи шанда хүртөө гэһэн мэдээсэлые сугларагшад халуун альга ташалгаар угтаба. О. Аюрова ород романсын үндэһэ һуури табигша М. И. Глинкын романснуудые гүйсэдхэһэнэйнгөө түлөө дипломантын нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна. Театрай концертмейстер Буряадай АССР-эй габьяата артистка Д. Линховоин мүн лэ энэ конкурсын дипломантка болоо юм. С. Рахманиновай, «Не пой, красавица» гэһэн романс, Б. Цырендашиевай «Хани нүхэр» гэжэ дуу гүйсэдхэжэ, олоной үнэн зүрхэнэй һайшаалда хүртэбэ. М. Глинкын нэрэмжэтэ Бүхэсоюзна конкурсын лауреат В. Бальжинимаев, «Вердиевские голоса» гэжэ уласхоорондын конкурсын лауреат Г. Шойдагбаева, СССР-эй арадай артист К. Базарсадаев гэгшэд мүн лэ концертдэ хабаадаа.

Концертын түгэсхэлдэ театрай хоор А. Петровой «Ленин тухай дуу» гүйсэдхэһэн байна. Уран бэлигтэнэй концерт олондо һайшаагдаа.

Д-Р. ДАМБАЕВ.

ХЭЛХЕЭ ХОЛБООШОДОЙ СЛЁТ

Бэшүүрэй районой залуу хэлхеэ холбоошодой слет һаяхан болобо. Районой хэлхеэ холбооной отделениин партийна организациин секретарь Л. Н. Пантелеева следые нээжэ, үгэ хэлэһэн байна. Хэлхеэ холбооной албанда үни удаан хүдэлһэн ветеранууд В. А. Куржумова, А. К. Белых гэгшэд өөһэдынгөө залуу наһан, ажал хэрэгүүд тухай сугларагшадта һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө.

Залуушуулай зүгһөө үгэ хэлэһэн А. Перевалова үетэн нүхэдэйнгөө ажал хэрэгүүд тухай хөөрөөд, Илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан габшагай ажалай вахтада жагсаял гэжэ сугларагшадые уряалаа. Тэрэнэй эдэбхи үүсхэлые нэн түрүүлэн З. Малыгина, Л. Сафонова, А. Быков гэгшэд дэмжэбэ.

ВЛКСМ-эй райкомой хоёрдохи секретарь А. Разницын ажалай түрүүшүүлдэ грамотануудые барюулаа. Слёдто хабаадагшад Илалтын 40 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэһэн хандалга абаһан байна.

Н. МИТЫПОВА.

«СПОРТЛОТОГОЙ» ТИРАЖ

1984 оной декабриин 15-да үнгэргэгдэһэн «Спортлотогой» 50-дахи тиражай дүнгүүд.

49-һөө 6-ень тааха: 8 (велоспорт — трек), 15 (байдарка ба каноэ дээрэ һэлюурдэлгэ), 25 (саһын спорт), 26 (мүнөөнэй спортын табан зүйлөөр мүрысөөн), 31 (фехтовани), 37 (автоспорт),

36-һаа 5-ыень тааха: 12 (гимнастика), 21 (тамаралга), 24 (гарай бүмбэгэ), 27 (һур харбалга), 31 (фехтовани).

(ТАСС).

СПОРТ · спорт · СПОРТ · Спорт · СПОРТ

ЗОНЫН НААДАНАЙ УРДА ТЭЭ

Бүхэроссин эдиршүүлэй түрүүшын наадануудай тоосоогоор классическа барилдаагаар Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зоныи мүрысөөн ерэхэ жэлэй январь һарада Красноярск хотодо үнгэргэгдэхэ юм.

Тиимэһээ энэ ехэ нааданда хабаадаха суглуулагдамал командын гэшүүдые тодоруулха зорилготойгоор эдиршүүлэй дунда классическа барилдаагаар Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн технологическа институдай спортивна зал соо болобо.

ГорОНО-гой хүүгэдэй спортын 7-дохи һургуулиин эдир «классигууд» эндэ илангаяа эдэбхитэй һайнаар барилдажа, тренернүүд болон мэргэжэлтэдэй үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө. Манай республика дотор «Труд» болон «Спартак» бүлгэмүүдтэ спортын энэ зүйл эрхилэгдэдэг юм. Гэбэшье эдэ бүлгэмүүдһээ тон үсөөн спортсменүүдэй энэ мүрысөөндэ хабаадуулагдаһаниинь хангалтагүй байна.

Дүнгүүдые согсолхоdo, В. Жигжитов, Г. Брянский, Д. Климкин, С. Фомкинов (бултадаа 7-дохи ДЮСШ-һаа), А. Матюнов («Динамо»), В. Оголев, Ц. Жамбалов, Г. Крюков, (бултадаа 7-дохи ДЮСШ-һаа), В. Коняев («Спартак»), гэгшэд илалта туйлажа, республикын чемпионууд болобо.

Хүүгэдэй спортын һургуулиин эдир спортсмен барилдаашан А. Болотов хүндэ шэгнүүртэ түрүү һуури эзэлээ.

Мүнөө тэдэнэр зоныи нааданда бэлэдхэлээ эхилбэ.

В. СЫДЕЕВ.

ТҮМЭР ЗАМШАД МҮРЫСЭНЭ

Биатлоноор Зүүн Сибириин түмэр замай кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн эдэ үдэрнүүдтэ Эрхүү хотодо үнгэргэгдэбэ. Энэ жэлэй түрүүшын мүрысөөндэ «Локомотив» бүлгэмэй Улаан-Үдын районно соведэй биатлонистнууд амжалта туйлаһан байна.

Райсоведэй тренер, спортын мастерта кандидат Александр Грешилов эрэшүүлэй дунда арбан километрэй зайда урилдахадаа, илалта туйлаа. Түмэр замай техникумэй һурагша Сергей Мараев эдиршүүлэй дундаһаа энэ зайда эрхимлэбэ. «Локомотив» бүлгэмэй тренер Игорь Миняев тэдэниие һурган һоридог юм.

Грешилов, Мараев, мүн «Локомотив» стадионой директор спортын мастерта кандидат Иван Коновалов, Буряадай багшанарай институдай студентнэр—спортын мастерта кандидадууд Валерий Славгородский, Сергей Матвеев гэгшэд декабрь һарын хоёрдохи хахадта Пермь хотодо үнгэргэгдэхэ Бүхэсоюзна мүрысөөндэ хабаадаха зорилготойгоор һорилго бэлэдхэл хэжэ байна.

* * *

«Локомотив» бүлгэмэй Улаан-Үдын районно соведэй суглуулагдамал команда саһын урилдаагаар Зүүн Сибириин түмэр замай кубогта хүртэхын түлөө Эрхүү хотодо болоһон мүрысөөндэ шалгарһан байха юм.

«Локомотив» бүлгэмэй тренер Геннадий Петренкын һурган хүмүүжүүлдэг Буряадай хүдөө ажахын институдай студент Андрей Овсянкин залуушуулай дунда 15 километрэй зайда урилдахадаа, 46 минута 32 секунда саг харуулжа, илалта туйлаа. Энэнь үндэр үрэ дүн болоно. Түмэр замай техникумэй һурагша Игорь Фетисов энэ зайда хоёрдохи һуури эзэлээ.

Мүнөө тэдэнэр «Локомотив» бүлгэмэй Тубэй Соведэй кубогта хүртэхын түлөө декабриин һүүл багта Коми АССР-эй Сосногорск хотодо үнгэргэгдэхэ түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадахые бэлдэжэ байна.

Б. МИРОМАНОВ.

БАМ-ай барилгашад габшагайгаар ажаллахаһаа гадна, болбосон һайнаар, удха түгэлдэрөөр амаржа шададаг зон юм. Тэдэнэр спортшье эрхилхэ сагаа олодог.

Энэ талаар 16-дахи тоннельнэ отрядай маркшейдернүүд үбгэ һамган хоёр Надежда болон Анатолий Тарасовтанние онсолон дурдалтай. БАМ-ай барилгашадай үбэлэй спартакиадада саһаар спортын мастер Надежда Тарасова илалта туйлаа һэн. Спортын мастерта кандидат А. Тарасов табадахи һуури эзэлһэн байгаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): Анатолий болон Надежда Тарасовтан, тэрэнэй дүү басаган Раиса.

В. ПЛУТТЫН фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: Ажалай түрүүшүүл хөөрэнэ. «Хүн бүхэн амжалта туйлаха аргатай».— уншагшын түрүү бэшэг. «Мал ажал—онсо шухала һалбари». «Урагшатай ябыш, хонишон!» — В. Медведевэй репортаж.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Эзэн байжа һураха» — А. Праведниковай статья. Саг соонь шанартайгаар бариха. «БАМ-айхид барилгын шефүүд» — А. Фроловой статья. «Хүрьгадые гарзагүйгөөр түлжүүлхэ»— К. Мироновой статья.

Гурбадахи хуудаһанда. Газетэдэ бэшэһэнэй һүүлээр. «Анхаралынь харюулхал»—М. Хензыхеновэй статья. ТАСС-ай корреспондентнүүдэй хилын саанаһаа эльгээһэн материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Спортын һонинууд. «Правда Бурятии» газетын мэдээсэлэй таһаг.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.40 «Аяншалагшадай клуб». 10.40 — «Колье Шарлотты»—3 серитэй уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 11.45— Шэнэ һонин. (11.50 хүрэтэр). 15.15— Шэнэ һонин. 15.35— Телефильмнүүд. 16.25— XIX зуун жэлэй ородой искусство. 17.20 «—Бидэнэртэй хамта, бидэнэр шэнгеэр, бидэнэрһээ үлүүгээр хэ». 18.20— Телефильм.

Улаан-Үдэ. 19.20 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.05 — «Байгал» — нютагуудай һонин. 20.15— «Эрхэтэн ба хуули».

Москва. 20.55 — «Колье Шарлотты» — 3 серитэй уран һайханай фильм. 3-дахи сери. 22.00 — «Время». 22.35 — К. Нильсен. 6-дахи номерой симфони. 23.10 — «Известия» газетын шангай түлөө хоккейгээр уласхоорондын мүрысөөн. ФРГ-гэй ба ЧССР-эй суглуулагдамал командаанууд. 23.45 — «Известия» газетын шангай түлөө хоккейгээр уласхоорондын мүрысөөн. СССР-эй ба Швециин суглуулагдамал командаанууд.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.35, 10.35 — Обществоведени. 10-дахи класс. 10.05, 13.50 — Немец хэлэн. 11.05 — ПТУ-гай һурагшадта. В. И. Ленин. «Партийна организаци ба партийна литература». 11.35, 12.35 — Юрэнхы биологи. 9-дэхи класс. 12.05— «Эжын һургуули». 13.05—Гоё һайханиие ойлгожо һургаха. 13.40 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 14.20 — «А. С. Пушкинай театр». 15.05 — Байгаали шэнжэлэлгэ. 3-дахи класс. 15.25 — Ж. Верн. Ажабайдалайнь ба зохёохы ажал ябуулгынь хуудаһанууд. 16.10 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 18.00 — Фильм-концерт. 18.30 — Тѳанадта, агитаторнууд болон политинформаторнууд. 18.50 — «Арадай хиналтын экран».

Москва. 19.20—Мультфильм. 19.30 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм.

Улаан-Үдэ. 19.45 — Телефильм.

Москва. 20.05 — «Эб найрамдал ба залуушуул». 20.45— Киноальманах.

Улаан-Үдэ. 20.55 — Хүгжэмтэ забһарлалга.

Москва. 21.00 — «Амгалан нойрсогты багашуул!». 21.15 «Хани харилсаан». 21.45 — Хоккейн ветеранууд. СССР — Канада. 22.00 — «Время». 22.35 — «Бой на перекрестке» — уран һайханай фильм. 1-дэхи сери.

УНШАГ[ШАД] ҺОНИРХОХ БАЙХАТ

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08. зам.редактора—2-62-62 отв. секретарь—2-50-52, секретариат 2-66 76, отделы: партийной жизни — 2-34-05, пропаганды—2-56-23 промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ — 2-60-21 2-57-63, информации — 2-60-91, переводов — 2 54 93. писем и селькоров — 2 67 : корректорская — 2-33 31, выпускающие—2-35-95 объявлений — 2-65-54

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Н-04705. Заказ № 301. Индекс 04649.